

Spis treści

WSTĘP	3
I PODSTAWY PRAWNE I PROCEDURA TWORZENIA POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	7
1.1 ZASADY KONSTRUOWANIA DOKUMENTU	7
1.2 UWARUNKOWANIA PRAWNE	8
1.3 ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	10
II DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU BUSKIEGO.....	13
2.1 CHARAKTERYSTYKA POWIATU BUSKIEGO.....	13
2.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I JEJ PROGNOZA NA PRZYSZŁOŚĆ.....	15
2.3 PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE W POWIECIE.....	18
2.3.1 Niekorzystne zjawiska demograficzne	18
2.3.2 Bezrobocie.....	20
2.3.3 Przestępczość	25
2.3.4 Niepełnosprawność	28
2.3.5 Opieka nad dzieckiem.....	36
2.3.6 Trudna sytuacja życiowa- przemoc w rodzinie	40
2.3.7 Osoby starsze.....	43
2.3.8 Uzależnienia	48
2.4 WYDATKI BUDŻETU POWIATU BUSKIEGO NA POMOC SPOŁECZNĄ	49
2.5 INSTYTUCJE I ORGANIZACJE POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ZASOBY POWIATU UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	53
2.6 ANALIZA SWOT	60
III PARTNERSTWO LOKALNE NA RZECZ ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ I AKTYWNEJ INTEGRACJI.....	63
IV CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE POLITYKI I POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE BUSKIM	66
V. WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	78
VI. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII	78
SPIS TABEL	82
SPIS WYKRESÓW	83
SPIS RYSUNKÓW.....	83
KONSULTACJE.....	83
WYKAZ OSÓB.....	84
WYKAZ ŹRÓDEŁ	85

WSTĘP

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej przed samorządem powiatu pojawiły się nowe zadania z zakresu polityki społecznej, wynikające z polityki regionalnej Unii Europejskiej. Dokonujące się i czekające zmiany legislacyjne w kraju będą wywoływały i nakładały na samorząd realizację wielu nowych zadań z zakresu sfery społecznej. Aktualna i przyszła ustawa o pomocy społecznej nakładają i przekażą na samorzady lokalne realizację nowych celów w obszarze pomocy społecznej państwa.

Przed samorządem powiatowym oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, staną do rozwiązywania trwałe problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób starszych i samotnych oraz niepełnosprawnych – tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które w najbliższych dziesięciu latach decydować będą o istocie odczuwania jakości życia przez społeczeństwo powiatu buskiego.

Od form i ich rozwiązywania zależeć będzie funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi powiat. Rozwiązywanie problemów społecznych i integracja jest procesem długofalowym, dlatego celowe jest strategiczne podejście do problematyki polityki społecznej.

Powiat buski w latach 2003- 2010 podejmował działania, jakie zostały przed nim postawione w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2003- 2010. Podstawowe cele w strategii, ujęte w 7 kierunkowych działaniach były na bieżąco realizowane, dzięki czemu zrealizowano większość spośród zapisanych w niej działań.

Zrealizowano w całości lub części następujące projekty:

1. Projekt nr 1. Budowa pawilonu mieszkalno - gospodarczego DPS Zborów- projekt został zrealizowany i inwestycja została zakończona.
2. Projekt nr 2. Tworzenie Środowiskowych Domów Samopomocy Społecznej, Domów Pomocy Społecznej.
3. Projekt nr 3. Utworzenie Ośrodka interwencji Kryzysowej - decyzją Zarządu Powiatu z dnia 01.10.2003 roku utworzono POIK, który rozpoczął działalność w dniu 02.02.2004 r. Decyzją Zarządu Powiatu z dnia 31.12.2009 r. powstał

Zespół Interwencji Kryzysowej.

4. Projekt nr 7. Powiatowy Dzień Dziecka - projekt jest realizowany w oparciu o przedsięwzięcie pod nazwą „Pacanów Europejska Stolica Bajek - Festiwal Kultury Dziecięcej”.
5. Projekt nr 8. Powiatowa impreza integracyjna dla osób niepełnosprawnych- PCPR było współorganizatorem i sfinansowało, w tym ze środków PFRON pięć imprez:
  - „Dzień Dziecka” w Gnojnie i Busku- Zdroju,
  - „Powiatowy Turniej Piłki Nożnej” w Gnojnie,
  - „Pożegnanie lata” w Gnojnie,
  - VII Wojewódzki Przegląd Artystyczny Osób Niepełnosprawnych w Chmielniku,
  - Pierwszy pieszy rajd osób niepełnosprawnych,
6. Projekt nr 9. Dzień Pracownika Socjalnego - Dzień 21 listopada jest Dniem Pracownika Socjalnego,
7. Projekt nr 10 „Album Osób Niepełnosprawnych”- zrealizowany częściowo poprzez prezentację dorobku artystycznego osób niepełnosprawnych, która najczęściej odnosiła się do Warsztatów Terapii Zajęciowej,
8. Projekt nr 11 Bal Dobroczynny- Bale są organizowane, co roku. W 2010 roku odbył się już VII Bal Dobroczynny „Razem Dzieciom”,
9. Projekt Nr 12 „Wprowadzenie w regionalnym tygodniku strony przedstawiającej problemy osób niepełnosprawnych” - W regionalnej gazecie „Tygodnik Ponidzia” zostały zamieszczone dwa artykuły dotyczące problemów osób niepełnosprawnych.

Zrealizowane zadania przyczyniły się do wzrostu roli pomocy społecznej w regionie. Strategia umożliwiła rozwój infrastruktury społecznej, zmianę warunków lokalowych oraz wpłynęła na wzrost poziomu kwalifikacji osób pracujących w jednostkach pomocy społecznej. Ponadto, strategia umożliwiła pozyskanie środków z PFRON oraz Europejskiego Funduszu Społecznego umożliwiających m.in. podjęcie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, które zwiększyły ich szanse na rynku pracy oraz które pozwoliły na realizację takich projektów, jak np. asystenci rodziny, którzy dodatkowo pomagają rodzinom we wdrażaniu podstawowych postaw życiowych wszystkich jej członków.

W okresie trwania strategii powstały dwa programy wspierające realizację zadań i projektów w niej przedstawionych - Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007- 2011 oraz Powiatowy Program Wsparcia Dziecka i Rodziny (PPWDZiR) na lata 2006- 2011. Programy te w znacznym stopniu przyczyniły się do zrealizowania zaplanowanych działań na rzecz polityki społecznej regionu. Dodatkowo PPWDZiR został uznany za jeden z najlepszych programów w Polsce podczas konferencji Sejmu RP. W związku z kończącym się okresem programów powiat planuje podjąć działania zmierzające do opracowania nowych programów.

Wyrazem aktywnego podejmowania działań mających na celu rozwój polityki społecznej powiatu Buskiego jest przyjęcie i uchwalenie przez Radę Powiatu „Powiatowej Strategii Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2020”. Wytyczne strategicznych kierunków, oparte zostały na diagnostyce problemów społecznych występujących w powiecie buskim. Nie są one wyjątkowe, występują, zatem w kraju i w innych regionach, jednak intensywność i skala zjawiska jest charakterystyczna dla naszego powiatu.

Zintegrowane podejście do zjawisk sfery społecznej przedstawione w Strategii, pozwala na przyjęcie nowych rozwiązań w celu wyeliminowania lub ograniczenia niekorzystnych zjawisk. Realizacja celów i zadań postawionych przed pomocą społeczną wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych a Strategia systematycznej oceny wykonywania.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana została na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak i oświaty, służby zdrowia, sądownictwa, policji, służby zatrudnienia.

Strategia ma na celu podejmowanie działań pomocowych, które zapewnią wyższą skuteczność i efektywność pomocy społecznej na terenie powiatu buskiego. Rozumie się przez to zapobieganie przyspieszonej starości, przeciwdziałanie patologiom, rehabilitowanie osób niepełnosprawnych, likwidację negatywnych zjawisk w dysfunkcyjnych rodzinach, czy też zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Ma to doprowadzić do tego, by świadczenia z pomocy społecznej były ostatnią instancją pomocową, aktywną wtedy, kiedy wszystkie inne możliwości zostały wyczerpane. Winny to być takie działania, które spowodują by jednostka,

rodzina czy zbiorowość nie ulegały marginalizacji, nie były wyłączone ze społeczeństwa.

W Strategii przyjęto nowoczesne podejście do problematyki społecznej, a szczególnie do:

- Wzmacniania postaw
- Wdrażania modelu pomocy zintegrowanej
- Wprowadzenia standardów usług w pomocy integracji społecznej
- Tworzenie powiatowego systemu interdyscyplinarnych zespołów

Przedstawiona strategia ze względu na to, że określa oraz wskazuje stopień rozwoju społecznego powiatu, powinna stanowić jeden z ważniejszych zadań realizowanych zarówno przez samorząd powiatu jak również instytucje i organizacje polityki społecznej.

I PODSTAWY PRAWNE I PROCEDURA TWORZENIA POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1 ZASADY KONSTRUOWANIA DOKUMENTU

Zasadniczym celem każdej strategii jest doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk występujących np. w gospodarce, w finansach, ekonomii czy też polityce i pomocy społecznej. Powiatowa Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który będzie wpływał na mieszkańców naszego powiatu. Strategia musi odzwierciedlać obecną sytuację społeczną w powiecie jak również przedstawiać działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Do prac nad strategią można podejść w dwojaki sposób:

1. Jako do dokumentu wymaganego przez prawo i niezbędnego przy ubieganiu się o fundusze strukturalne,
2. Jako do szansy na integrację i mobilizację sił społecznych i środków finansowych niezbędnych do podejmowania działań mających na celu zlikwidowanie lub też złagodzenie istniejących problemów społecznych.

Strategia ze względu na to, że wpływa na jakość polityki lokalnej powinna zawierać:

- podstawy prawne jej tworzenia oraz jej zgodność z innymi dokumentami strategicznymi regionu i państwa,
- diagnozę stanu obecnego opartą o ocenę środowiska lokalnego,
- prognozę stanu przyszłego,
- cele oraz cele priorytetowe,
- programy polityki społecznej,
- kierunki działania,
- zasoby umożliwiające realizację zamierzonych celów,
- opis rezultatów, jakie zamierza się osiągnąć.

Przedstawione elementy strategii pokazują, jak wiele elementów powinna ona obejmować oraz jak wiele wysiłku i badań wymaga jej przygotowanie. Zasadniczo strategię są opracowywane na określony czas, obejmujący zazwyczaj kilka lat. Ze względu na dość długi okres jej stosowania oraz zmieniającą się sytuację społeczną w regionie należy monitorować zachodzące zmiany, aby móc aktualizować zapisy strategii.

1.2 UWARUNKOWANIA PRAWNE

Konieczność uchwalenia strategii rozwiązywania problemów społecznych przez samorząd terytorialny reguluje wprost **ustawa o pomocy społecznej** z dnia 12 marca 2004 roku. Określa ona warunki prawne, organizację systemu pomocy społecznej, zadania i rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania. W odniesieniu do powiatu w art. 19 zapisano *„do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”*.

Ustawa o pomocy społecznej zobowiązała również ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie oraz regionalne ośrodki polityki społecznej do koordynowania realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Podczas analizy problemów, przedstawianych w strategiach powiatowych, istotne znaczenie mają również inne akty prawne. Należy do nich zaliczyć m.in. **ustawę o samorządzie powiatowym** z dnia 5 czerwca 1998r., która wyraźnie określa zadania publiczne o charakterze ponad gminnym. Aż 10 z 22 zadań obejmuje swoim zakresem zadania, które obejmuje polityka społeczna. Są to m.in.:

- pomoc społeczna,
- polityka prorodzinna,
- wspieranie osób niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- inne.

Kolejną podstawą prawną jest **ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju** z dnia 6 grudnia 2006r. Ustawa określa zasady realizacji polityki rozwoju, podmioty prowadzące tę politykę, tryb współpracy między nimi, instrumenty służące realizacji tej polityki oraz wskazuje źródła ich finansowania. Ponadto z 15 przewidzianych w ustawie zadań aż 8 dotyczy polityki społecznej.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z 13 czerwca 2003 r., jako kolejne uwarunkowanie prawne strategii, jest ustawą napisaną specjalnie z myślą o osobach wykluczonych społecznie - odnosi się bezpośrednio do tej grupy i zawiera prawną definicję wykluczenia.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. reguluje status prawny, ich prawa i uprawnienia, wskazuje zespół działań zmierzających do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakość życia i integracji społecznej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. reguluje działania mające na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 6 października 1982 r. reguluje działania zmierzające do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. Ustawa reguluje prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, tryb, zasady i formy zlecania realizacji zadań publicznych przez administrację publiczną organizacjom pozarządowym, uzyskiwanie przez organizacje statusu organizacji pożytku publicznego oraz nadzór nad

działalnością organizacji pożytku publicznego, a także warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004, która reguluje zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

1.3 ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Cele strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych zostały opracowane w spójności z następującymi dokumentami:

1. **Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski** - jej głównym celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:
  - dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
  - rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
  - modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
  - wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.
2. **Program „Polityka Prorodzinna Państwa”**- głównym celem programu jest stworzenie systemu wspierania rodzin naturalnych i zastępczych oraz poszanowania ich praw. Ważnym aspektem programu jest pomoc rodzinom dysfunkcyjnym oraz tym, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej, która

umożliwia wyrównanie szans rozwojowych młodego pokolenia i zapobiegania marginalizacji rodzin ubogich.

3. **Strategia Rozwoju Powiatu Buskiego** - stanowi plan rozwoju powiatu, a poprzez wyznaczone priorytety i cele strategiczne, przyczynia się do rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu życia mieszkańców i ograniczenia problemów społecznych na terenie powiatu.
4. **Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych** - jest dokumentem rozwijającym politykę społeczną w powiecie. Stanowi on uzupełnienie i poszerzenie działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz wspiera realizację następujących celów:
  - Aktywne łamanie barier,
  - Ograniczenie skutków niepełnosprawności,
  - Poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych,
  - Zapobieganie pogłębianiu się niepełnosprawności,
  - Systematyczne monitorowanie potrzeb osób niepełnosprawnych,
  - Efektywne wykorzystywanie dostępnych funduszy,
  - Tworzenie warunków do rozwoju współpracy między organizacjami pozarządowymi i samorządowymi,
  - Tworzenie rynku pracy dla osób niepełnosprawnych.
5. **Powiatowy Program Wsparcia Dziecka i Rodziny** - stanowi formę podjęcia próby rozwiązywania ważnych z punktu widzenia lokalnej polityki społecznych problemów związanych ze wsparciem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Główną myślą programu jest potrzeba budowania modelu zintegrowanej społeczności lokalnej, w której dziecko i rodzina może liczyć na wsparcie w sytuacjach trudnych i zagrażających ich funkcjonowaniu.
6. **Powiatowy program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2011 – 2020** – program realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Busku Zdroju. Jego celem jest:

- przygotowanie i realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, finansowanych z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego
- ułatwienie osobom bezrobotnym do 25 roku życia wejścia na rynek pracy,
- aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych, osób bez doświadczenia zawodowego oraz osób bez wykształcenia średniego,
- dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy,
- doskonalenie efektywności pośrednictwa pracy świadczonego przez Powiatowy Urząd Pracy,
- rozwój małej i średniej przedsiębiorczości,
- współpraca z partnerami zewnętrznymi działającymi na rzecz lokalnego rynku pracy.

II DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU BUSKIEGO

2.1 CHARAKTERYSTYKA POWIATU BUSKIEGO

Powiat Buski należy do obszaru województwa świętokrzyskiego. Leży w południowo - wschodniej części województwa (Rysunek 1) i graniczy odpowiednio: po stronie północnej z powiatem kieleckim, po stronie zachodniej z powiatem pińczowskim i kazimierskim, po stronie wschodniej z powiatem staszowskim, a po stronie południowej z województwem małopolskim. W skład powiatu wchodzi osiem gmin: Busko - Zdrój, Gnojno, Tuczępy, Stopnica, Solec - Zdrój, Wiślica, Nowy Korczyn i Pacanów. Stolicą powiatu jest miasto Busko-Zdrój, które leży w odległości 50 km na południe od Kielc i 80 km na północ od Krakowa, przy drodze krajowej Warszawa – Kielce – Tarnów – Rzeszów - Przemyśl. Odległość od Tarnowa wynosi ok. 70 km, a od Katowic ok. 160.

Powiat leży w malowniczej Niece Nidziańskiej, pomiędzy Górami Świętokrzyskimi, a Wyżyną Krakowsko-Częstochowską. Krzyżują się tu ciągi komunikacyjne: Warszawa-Tarnów, Katowice-Lublin, Łódź-Krynica. Na terenie powiatu położone są Szaniecki Park Krajobrazowy oraz Nadnidziański Park Krajobrazowy, a także Rezerwat Przyrody w Skorocicach.

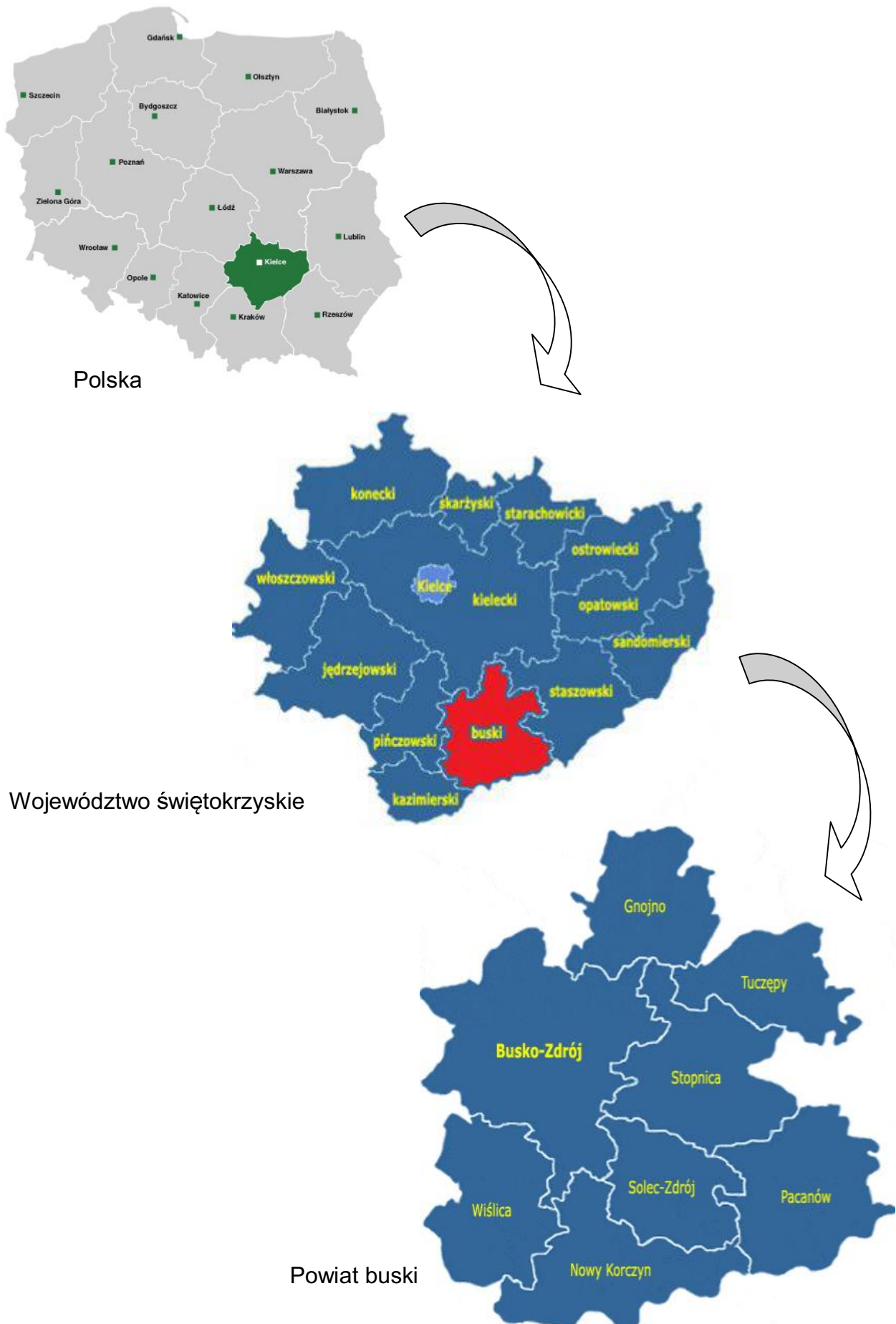
Podstawowe dane na temat Powiatu Buskiego przedstawia tabela 1

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość liczbowa
1	Powierzchnia w km ²	96 739 ha
2	Powierzchnia w stosunku do województwa (%)	8,26%
3	Ludność	73 127 osób
4	Ludność na 1 km ²	76,43 osób
5	Liczba sołectw	209
6	Urbanizacja	23,39%

Źródło: Dane ze Strategii Rozwoju Powiatu Buskiego

Użytki rolne w powiecie stanowią 78,6% powierzchni powiatu (w tym: grunty orne 59,7%, sady 1,6%, łąki i pastwiska 17,3%). Lasy zajmują 10% powierzchni całego powiatu, zaś 11,3% stanowią nieużytki.

Rysunek 1: Położenie Powiatu Buskiego

2.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I JEJ PROGNOZA NA PRZYSZŁOŚĆ

W Powiecie Buskim według stanu na koniec roku 2009 mieszkało 73 127 osób, z czego w gminie Busko Zdrój- 32 286 osób, w gminie Gnojno- 4 626 osób, w gminie Tuczępy- 3 858 osób, w gminie- Wiślica 5 653 osoby, w gminie Nowy Korczyn- 6 249 osób, w gminie Stopnica- 7 736 osób, w gminie Pacanów- 7 760 osób oraz w gminie Solec- Zdrój- 4 959 osób. Powiat liczy 209 sołectw a najwięcej, bo ok. 16 852 osoby zameldowane są w Busku-Zdroju.

Liczba mieszkańców powiatu buskiego stanowi ok. 5.76% liczby mieszkańców całego województwa świętokrzyskiego. Powiat charakteryzuje niższą gęstością zaludnienia- 76,43 osób na 1 km² w stosunku do kraju i województwa. Dla porównania w Polsce gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 124 osoby a w województwie świętokrzyskim 109 osób.

Strukturę liczby mieszkańców poszczególnych gmin w latach 2007- 2009 przedstawia tabela 2.

Tabela 2

Ludność Powiatu Buskiego w latach 2007- 2009 oraz prognoza liczby ludności z podziałem na gminy

	2007	2008	2009	2010	2030
Gmina Busko - Zdrój	32326	32385	32286	32185	30237
Gmina Gnojno	4676	4666	4626	4586	3849
Gmina Tuczępy	3876	3832	3858	3884	4436
Gmina Wiślica	5613	5623	5653	5682	6306
Gmina Nowy Korczyn	6362	6305	6249	6193	5169
Gmina Stopnica	7791	7766	7736	7705	7117
Gmina Pacanów	7795	7758	7760	7762	7802
Gmina Solec Zdrój	5006	5000	4959	4918	4162

W 2009 roku udział ludność w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności wynosił 14,38%, w wieku produkcyjnym- 65,55% a w wieku poprodukcyjnym- 20,06%. Struktura liczby mieszkańców poszczególnych gmin w podziale na wiek przedprodukcyjny, wiek produkcyjny i poprodukcyjny przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3

Liczba mieszkańców gmin Powiatu Buskiego w latach 2007- 2010 oraz jej prognoza w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.

	Wiek przedprodukcyjny					Wiek produkcyjny					Wiek poprodukcyjny				
	2007	2008	2009	2010	2030	2007	2008	2009	2010	2030	2007	2008	2009	2010	2030
Gmina Busko Zdrój	5847	5751	5685	5619	4450	20666	20738	20660	20581	19063	5813	5896	5941	5986	6954
Gmina Gnojno	941	928	909	890	579	2763	2760	2736	2712	2268	972	978	981	984	1044
Gmina Tuczępy	833	809	790	771	471	2272	2255	2298	2341	3405	771	768	770	772	812
Gmina Wiślica	1061	1036	1027	1018	847	3343	3380	3431	3482	4686	1209	1207	1195	1183	961
Gmina Nowy Korczyn	1228	1168	1117	1068	431	3721	3729	3729	3729	3729	1413	1408	1403	1397	1295
Gmina Stopnica	1522	1485	1460	1435	1015	4674	4700	4699	44698	4678	1595	1581	1577	1573	1493
Gmina Pacanów	1481	1453	1417	1381	828	4535	4535	4568	4601	5311	1779	1770	1775	1779	1877
Gmina Solec Zdrój	991	978	958	938	613	2977	2998	2972	2946	2464	1038	1024	1029	1034	1134

Źródło: www.stat.gov.pl

Analizując liczbę mieszkańców Powiatu Buskiego w latach 2007- 2009 można zauważyć, że w większości gmin liczba miejscowej ludności systematycznie malała. Zjawisko to wynikało między innymi z systematycznym procesem starzenia się społeczeństwa. Należy zwrócić uwagę na malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym a zwiększającą się równocześnie liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Drugim ważnym zjawiskiem mającym wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców powiatu buskiego miały migracje ludności. W latach 2007- 2009 w wyniku samych migracji między powiatowych z regionu wymeldowały się 1 543 osoby. W dużej mierze są to osoby w wieku produkcyjnym, które poszukując lepszych warunków społecznych, w tym głównie lepszych rynków pracy, decydują się na zmianę miejsca zamieszkania.

Dodatkowy problem stanowi również poziom przyrostu naturalnego w powiecie buskim. W roku 2009 odnotowano ujemny przyrost na poziomie -188. Z roku na rok przyrost naturalny utrzymuje się na bardzo niskim poziomie co w znacznym stopniu wpływa na niekorzystne zmiany demograficzne w regionie.

Obecne tendencje zmian struktury ludności w latach 2009- 2030 wskazują, że w ciągu najbliższych dwudziestu lat liczba osób zamieszkujących powiat buski znacznie się zmniejszy (tabela 4).

Tabela 4

Liczba ludności w Powiecie Buskim w roku 2009 i jej prognoza na 2030 r.

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2009	13 363	45 093	14 671
2030	9 234	45 604	15 570

Źródło: Opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Najbardziej niepokojąca jest prognoza znacznego wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Wiąże się to z koniecznością podjęcia aktywnych działań dążących do usprawnienia systemu opieki nad osobami starszymi. Należy również zauważyć, że osoby w wieku poprodukcyjnym są to osoby, które zwykle zakończyły już pracę zawodową i powinno się im wypłacać należne świadczenia.

2.3 PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE W POWIECIE

Problemami społecznymi określa się zjawiska niekorzystne dla społeczności, w której występują, oceniane przez tą zbiorowość jako zagrażające, niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania. Problemy te wiążą się z wykluczeniem społecznym, dezintegracją społeczną, marginalizacją wielu wspólnot.

2.3.1 Niekorzystne zjawiska demograficzne

Na terenie powiatu buskiego występują takie niekorzystne zjawiska demograficzne jak:

1. Starzenie się społeczeństwa.
2. Niekorzystny trend przyrostu naturalnego.
3. Emigracja osób w wieku produkcyjnym.

Starzenie się społeczeństwa to wzrost odsetka osób starszych. Wzrost ten zależy nie tylko od wydłużenia życia, ale również może nawet w większej mierze od spadku rozrodczości, przez co maleje odsetek dzieci i młodzieży.

W powiecie buskim w latach 2007- 2009 stopniowo zwiększała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym a malała liczba osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 5

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie buskim w latach 2007- 2009

	2007	2008	2009
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	14 590	14 632	14 671

Źródło: Opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Demograficzne starzenie się społeczeństwa, wg ogólnopolskiego interdyscyplinarnego badania w ramach programu badawczego POLSENIOR, po ciąga za sobą następujące problemy:

- zwiększenie obciążenia systemu zdrowia kosztami opieki nad tą grupą,
- potrzebę opracowania strategicznych programów dla ludzi w starszym wieku w oparciu o realne rozpoznanie ich sytuacji zdrowotnej oraz społeczno-ekonomicznej,

- potrzebę pomocy w organizacji życia i zaspokajaniu potrzeb nie tylko tych osób starszych, których samodzielność jest ograniczona, ale i przeważającej większości starszej generacji, zachowującej przez długi okres życia sprawność i wykazujących wysoki poziom aktywności życiowej,
- potrzebę wiedzy o procesach starzenia się organizmu oraz o biologicznych, medycznych i społecznych konsekwencjach tego procesu i możliwościach wspierania osób starszych z myślą o zachowaniu przez nie samodzielności,
- konieczność opracowania programów profilaktycznych mających na celu zachowanie sprawności fizycznej i psychicznej do późnego wieku i ograniczenie kosztów opieki medycznej i usług opiekuńczych,
- konieczność zapewnienia szkoleń lekarzom pierwszego kontaktu w zakresie geriatry w oparciu o opracowane standardy opieki geriatrycznej oraz popularyzację tej specjalizacji wśród lekarzy.

Sytuacja związana ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa stanowi poważne wyzwanie dla polityki socjalnej regionu. Przede wszystkim należy pobudzić świadomość społeczeństwa dotyczącą tego, iż każdy w przyszłości będzie wymagał opieki. Konsekwencją starzenia się społeczeństwa jest konieczność tworzenia nowych miejsc w Domach Pomocy Społecznej oraz Środowiskowych Domów Samopomocy.

Kolejnym zjawiskiem występującym na terenie powiatu buskiego jest zjawisko niekorzystnego trendu przyrostu naturalnego. W latach 2007- 2009 w regionie odnotowano wyłącznie ujemny przyrost naturalny. Z roku na rok stopniowo się on poprawia jednakże wciąż pozostaje na wysokim poziomie.

Tabela 6

Wysokość przyrostu naturalnego w powiecie buskim w latach 2007- 2009

	2007	2008	2009
Przyrost naturalny	-267	-191	-188

Źródło: www.stat.gov.pl

Jednym z głównych skutków wynikających z utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego jest wspomniane wcześniej starzenie się społeczeństwa, może być również zamykanie szkół, przedszkoli, żłobków co wpłynie na wzrost bezrobocia. Ponadto niekorzystnym następstwem jest również zmiana proporcji pomiędzy osobami w wieku produkcyjnym a nieprodukcyjnym ze względu na coraz większe obciążenia osób pracujących.

Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym występującym w powiecie buskim jest również odpływ ludzi z regionu powiatu, głównie osób w wieku produkcyjnym. W roku 2009 zanotowano 459 wymeldowań. Zjawisko to występuje głównie z powodu zmieniającego się rynku pracy i powoduje brak osób zdolnych do podjęcia pracy w regionie. W dłuższej perspektywie ma to negatywny wpływ zarówno na budżet powiatu, jak i ze względu na malejącą liczbę osób młodych wpływa na sytuację społeczną związaną np. z opieką nad osobami starszymi.

W celu ograniczenia powyższych zjawisk, niezwykle ważną kwestią jest podejmowanie aktywnych działań w obszarach polityki prorodzinnej, jak również ciągła realizacja zadań w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy w powiecie buskim.

2.3.2 Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z problemów społeczno - gospodarczych w powiecie buskim. W 2009 roku stopa bezrobocia w tym regionie wyniosła 8,9% i nie zmieniła się w stosunku do jej stanu z 2008 roku. Równocześnie stały poziom stopy bezrobocia w powiecie buskim utrzymuje się znacznie poniżej średniej stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim, która w 2009 roku wyniosła aż 14,7%. Dodatkowo wynik powiatu buskiego stanowi drugi, co do wysokości stopy bezrobocia w powiatach, rezultat w całym województwie liczącym łącznie 14 powiatów.

Ze względu na wysoką stopę bezrobocia w województwie świętokrzyskim oraz dynamiczne zmiany zachodzące na rynku pracy, powiat buski musi podejmować aktywne działania mające na celu zarówno utrzymanie obecnego poziomu bezrobocia jak również stopniowe jego obniżanie.

W roku 2009 należy odnotować znacznie zwiększoną w stosunku do 2008 roku jak i lat poprzednich, fluktuację bezrobocia przedstawionych w tabeli 7.

Tabela 7Fluktuacja z bezrobocia w powiecie buskim w latach 2007- 2009

	2007	2008	2009
liczba rejestracji	3 626	3 748	4 632
liczba wyrejestrowań	4 215	3 755	4 631

Źródło: www.pupbusko.pl

Ogółem w 2009 roku w powiecie buskim zostały zarejestrowane 4 632 osoby bezrobotne, a wśród nich:

- 1 108 osób (23,9%) zarejestrowało się po raz pierwszy jako bezrobotni,
- 3 524 osoby (76,1%) zarejestrowały się po raz kolejny począwszy od 1990 roku,
- 825 osób rejestrujących się posiadało prawo do zasiłku,
- 788 osób znajdowało się w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły,
- 2 055 osób było poniżej 25 roku życia,
- 238 osób to bezrobotni do 27 roku życia, którzy ukończyli szkołę wyższą,
- 690 osób nie posiadało żadnych kwalifikacji zawodowych,
- 2 118 osób nie posiadało doświadczenia zawodowego,
- 1 980 osób bez wykształcenia średniego,
- 1 409 osób było długotrwale bezrobotnymi,
- 193 osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- 308 kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- 456 osób było powyżej 50 roku życia,
- 63 osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia.

Tabela 8

Liczba osób bezrobotnych w powiecie buskim w latach 2007- 2009 wg wieku i płci

	24 i mniej		25- 34		35- 44		45- 54		55 i więcej	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2009	561	462	530	479	203	255	164	312	62	185
2008	576	380	565	473	203	225	215	340	52	183
2007	487	422	581	484	197	255	224	338	48	183

Źródło: www.stat.gov.pl

Analizując tabelę nr 8, można zauważyć, że w zmieniającej się w niewielkim stopniu ilości bezrobotnych zarejestrowanych na koniec roku (2007- 3219 osób, 2008- 3212 osób, 2009- 3213 osób) najbardziej zwiększyła się w tym okresie liczba bezrobotnych poniżej 24 roku życia i nieznacznie liczba bezrobotnych najstarszych, powyżej 55 roku życia. Spadek ilości bezrobotnych dotyczył grup w przedziałach wiekowych 45- 54 i 25- 34. Najbardziej stałą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby między 35 a 44 rokiem życia

Sytuacja dotycząca bezrobocia w 2009 roku oraz niektórych jego aspektów w poszczególnych gminach została przedstawiona w tabeli 9.

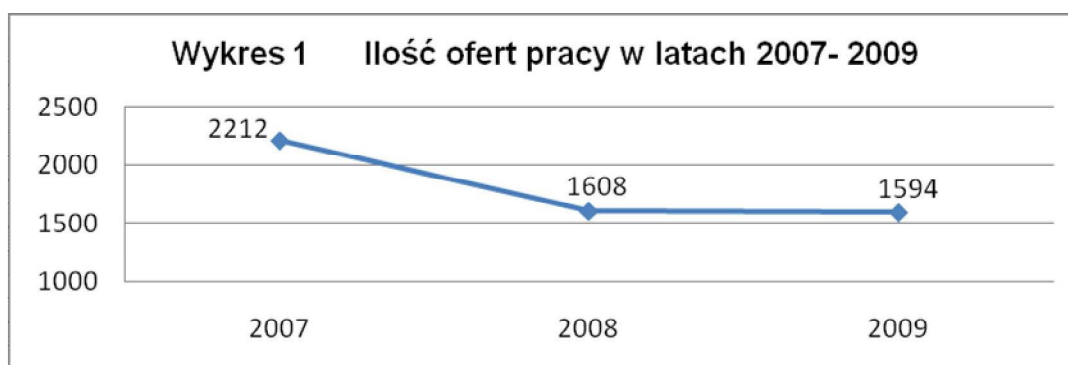
Tabela 9

Bezrobocie i jego niektóre aspekty w 2009 roku wg gmin powiatu buskiego

Miasto/ Gmina	Liczba bezrobotnych	w tym:					
		kobiety	z prawem do zasiłku		zwolnieni z przyczyn z- du pracy	pozostający bez pracy >12 m-cy	w wieku mobilnym 18- 44 lat
			ilość	% w gminie			
Busko- Zdrój	1 582	731	202	12,8	48	433	1 163
Gnojno	179	93	6	3,4	1	57	150
N. Korczyn	222	111	16	7,2	1	59	175
Pacanów	270	129	24	8,9	2	69	221
Solec- Zdrój	196	98	19	9,7	0	51	160
Stopnica	346	146	64	18,5	7	79	278
Tuczepy	177	85	34	19,2	5	40	149
Wiślica	241	127	22	9,1	3	64	194
Ogółem	3 213	1 520	387	12	67	852	2 490

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Busku Zdroju- Raport 2009, s. 10

Na koniec grudnia 2009 roku w ewidencji urzędu znajdowało się 114 osób niepełnosprawnych, w tym 79 bezrobotnych i 35 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. W latach 2007- 2009 notuje się spadek ofert pracy na rynku powiatu buskiego (wykres 1), dlatego też PUP w Busku- Zdroju poszukuje coraz to nowszych, aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz źródeł ich finansowania.

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Busku Zdroju, Raport za 2009 r.

Osoby bezrobotne mogą korzystać z pomocy Klubu Integracji Społecznej w Busku Zdroju, który od 2008 wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Korzystając z usług Klubu Integracji Społecznej osoby bezrobotne mogą nauczyć się:

- konstruktywnie zaplanować dzień,
- kreatywnie rozwiązywać zaistniałe problemy,
- sprecyzować swoje cele zawodowe,
- sporządzić Indywidualny Plan Działania,
- samodzielnie sporządzać dokumenty aplikacyjne,
- usystematyzować wiedzę na temat rynku pracy,
- rozpoznać potrzeby rynku pracy,
- znaleźć atrakcyjne oferty szkoleniowe,
- przeprowadzać rozmowy kwalifikacyjne z pracodawcami,
- określić cechy dobrego pracownika w celu utrzymania stanowiska pracy.

Osoba korzystająca z usług klubu otrzyma pomoc doradcy zawodowego w formie:

A) Pracy indywidualnej (METODĄ TOWARZYSZENIA):

- wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego,
- poznanie sposobów poszukiwania pracy,
- przygotowania innych dokumentów niezbędnych przy poszukiwaniu pracy,
- sporządzania życiorysu zawodowego i listu motywacyjnego, europejskiego CV.

B) Pracy grupowej:

- warsztaty z zakresu komunikacji interpersonalnej,
- motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy,
- treningi asertywności i autoprezentacji,
- wzmocnienie własnej samooceny i zdobycie wiary we własne siły i możliwości.

Klub Integracji Społecznej oferuje bezpłatnie dostęp do :

- aktualnego banku informacji o ofertach pracy,
- komputera, Internetu, telefonu,
- prasowych i internetowych ofert pracy,
- krajowych standardów kwalifikacji zawodowych,

- broszur i ulotek informacyjnych,
- przepisów prawa pracy,
- porad specjalistów (prawnik, psycholog, pracownik socjalny, informatyk).

Spotkania ze specjalistami dają możliwość:

- zdobycia wiedzy na temat własnej osoby,
- zwiększenia poczucia własnej wartości,
- wypracowania postaw asertywnych,
- usamodzielnienia się,
- poznania technik radzenia sobie ze stresem,
- określenia celów krótko- i długoterminowych,
- odbudowania zerwanych więzi z rodziną,
- podejmowania decyzji co do wyboru odpowiedniego stanowiska pracy,
- określenia umiejętności i predyspozycji zawodowych.

2.3.3 Przestępczość

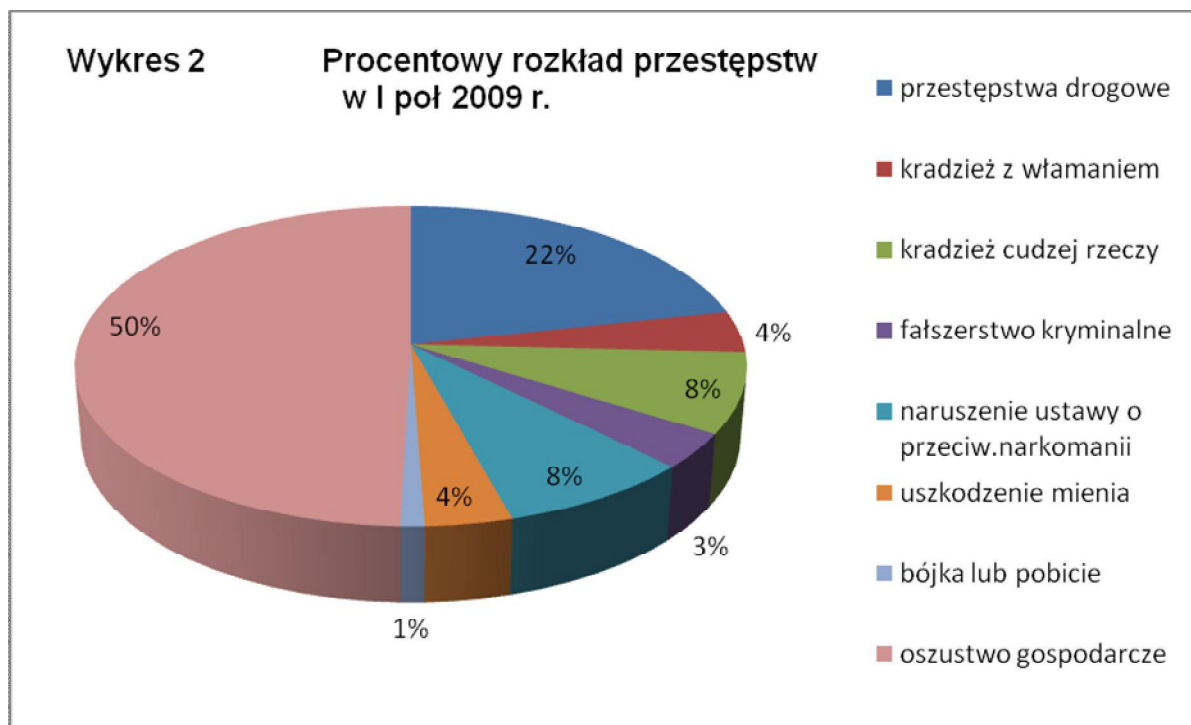
Przez pojęcie przestępczość rozumie się zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej.

W okresie dwunastu miesięcy 2009 roku na terenie powiatu buskiego, stwierdzono 2459 czynów przestępczych, z czego wykryto 2186 siągając ogólną wykrywalność przestępstw na poziomie 88,5 %. Analiza przestępczości wykazała, że w porównaniu do analogicznego okresu 2008 roku wzrosła liczba o 957 przestępstw, co stanowi wzrost o 38,9%, przy wzroście wykrywalności ogólnej przestępstw o 5,8% zaś dynamika wszczętych postępowań wyniosła 90,9%.*(Dane: SPRAWOZDANIE KOMISJI BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO W BUSKU-ZDROJU za 2009 rok)*

W roku 2009 najwięcej przestępstw zanotowano w następujących kategoriach:

- przestępstwa drogowe - 426 przestępstw,
- kradzież z włamaniem - 83 przestępstwa,
- kradzież cudzej rzeczy -161 przestępstw,
- fałszerstwo kryminalne - 70 przestępstw,
- naruszenie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - 164 przestępstwa,
- uszkodzenie mienia - 73 przestępstwa,
- bójka lub pobicie - 20 przestępstw,

- oszustwo gospodarcze - 980 przestępstw.

Źródło: Opracowanie na podstawie Sprawozdania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Busku- Zdroju za 2009 r.

Porównując okres dwunastu miesięcy 2009 i 2008 roku, w pięciu wybranych kategoriach należy stwierdzić, że w kategoriach bójka i pobicie, rozbój i wymuszenie rozbójnicze, kradzieże samochodu nastąpił spadek stwierdzonych przestępstw, natomiast w kategorii kradzieże cudzych rzeczy wzrost. W kategorii kradzież z włamaniem wskaźnik został utrzymany na dotychczasowym poziomie.

Niepokojącym zjawiskiem jest rosnąca liczba czynów karalnych z udziałem nieletnich sprawców. Do końca maja 2009 na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Busku- Zdroju 31 nieletnich sprawców dokonało aż 56 czynów karalnych, analogicznie okresie 2008 roku 33 nieletnich sprawców dokonało 32 czynów karalnych. Został więc zanotowany wzrost o 24 czynów karalnych z udziałem nieletnich.

We wskazanym okresie nieletni popełnili czyny przestępcze w kategoriach:

- kradzież z włamaniem - 3 czyny, 7 sprawców,
- kradzież cudzej rzeczy - 2 czyny, 3 sprawców,
- uszkodzenie rzeczy - 5 czynów, 10 sprawców,

- bójka lub pobicie - 1 czyn, 5 sprawców,
- naruszenie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - 38 czynów, 2 sprawców,
- oszustwo - 1 czyn, 1 sprawca,
- inne - 6 czynów, 3 sprawców.

W celu ograniczania popełniania czynów karalnych przez osoby nieletnie bardzo dużą rolę odgrywają dyrektorzy szkół, wychowawcy i pedagodzy. Muszą oni przede wszystkim szybko reagować na negatywne zachowanie młodzieży podejmując równocześnie działania do ich wyeliminowania. Potrzeba również czynić starania aby doprowadzić do tego, by odpowiedzialność za wychowanie dziecka nie ponosiła jedynie szkoła. Należy podkreślić ogromną rolę i odpowiedzialność rodziców w procesie edukacyjno - wychowawczym młodzieży. W ramach profilaktyki powiat buski bierze udział w działaniach profilaktycznych realizowanych przez świętokrzyską Policję w ramach Świętokrzyskich Dni Profilaktyki. W roku 2010 odbyły się dyżury policjantów z psychologami na terenie placówek oświatowych (Gimnazjum nr 2., Szkoła Podstawowa nr 2, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy , Szkoła Podstawowa nr 3., Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Zbludowicach, Gimnazjum nr 1 w Busku-Zdroju.). Dyżur policjanta i psychologa miał miejsce również w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku- Zdroju.

W powiecie buskim w ramach działań profilaktycznych działa Stowarzyszenie Bezpieczny Powiat Busko Zdrój. Celem stowarzyszenia jest stworzenie społecznego frontu przeciwdziałania przestępczości i poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie powiatu oraz działanie na rzecz ofiar przestępczości, szczególnie na rzecz przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Stowarzyszenie podjęło działania z jednostkami: policji i urzędami lokalnymi w sprawie uruchomienia monitoringu na terenie miasta Busko Zdrój w celu poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ponadto na terenie powiatu dla sprawców przestępstw związanych z alkoholizmem działa Buski Ośrodek Trzeźwości „Zdrój” oferujący pomoc terapeutyczną oraz Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień, w której można odbyć leczenie odwykowe i ambulatoryjne.

2.3.4 Niepełnosprawność

Osobą niepełnosprawną jest jednostka w pełni swych praw, znajdująca się w sytuacji upośledzającej ją na skutek barier środowiskowych, ekonomicznych i społecznych, których z powodu występujących u niej uszkodzeń nie może przewyższać w taki sposób jak inni ludzie. Bariery te zbyt często są zwiększane przez zachowania społeczeństwa.

Każdemu człowiekowi przysługuje prawo do prowadzenia takiego życia i osiągania takich celów jakie stawiają sobie inni obywatele. Osoby niepełnosprawne by w pełni korzystać z tego prawa potrzebują wsparcia ze strony społeczeństwa.

W powiecie buskim wg Narodowego Spisu Powszechnego 2002 roku osoby niepełnosprawne stanowiły 19%, co oznacza, że był to co piąty mieszkaniec tego regionu.

Według raportu na temat realizacji Powiatowych Programów Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych - Warszawa 2005, do zidentyfikowanych problemów społecznych osób niepełnosprawnych zalicza się problemy przedstawione w tabeli.

Tabela 10

Zidentyfikowane problemy społeczne do rozwiązania

1	Niska wiedza społeczności lokalnych/grup społecznych na temat osób niepełnosprawnych
2	Niska wiedza (lub trudności w jej uzyskaniu) niektórych osób niepełnosprawnych na temat przysługujących im praw oraz możliwości pozyskania pomocy
3	Niska wiedza społeczności lokalnych/grup społecznych na temat zapobiegania chorobom, niski poziom edukacji prozdrowotnej
4	Wysokie ryzyko wykluczenia osób niepełnosprawnych ze społeczeństwa lub zepchnięcie ich na margines
5	Niedostateczna jakość i dostępność usług z zakresu rehabilitacji i opieki medycznej
6	Wysoki poziom zależności osób niepełnosprawnych od otoczenia
7	Brak lub niewystarczająca możliwość zapewnienia opieki osobom, których stan fizyczny lub psychiczny tego wymaga
8	Trudna sytuacja psychiczna związana z doświadczeniem niepełnosprawności
9	Brak lub niewystarczająca możliwość zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji
10	Niski udział osób niepełnosprawnych na rynku pracy- wysoki stopień bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych; brak zainteresowania podjęciem pracy lub umiejętności poruszania się na rynku pracy
11	Brak lub niewystarczająca możliwość rozwoju własnych zainteresowań/ potrzeb w

	zakresie kultury, sportu, rekreacji, religii
12	Utrudniony dostęp do dóbr i usług (ogólnodostępnych)
13	Niedoskonały system (lub jego niedoskonałe funkcjonowanie) udzielanie pomocy/ wsparcia osobom niepełnosprawnym
14	Brak lub niewystarczająca wiedza na temat cech osób niepełnosprawnych zamieszkujących dany obszar oraz ich potrzeby

Na terenie powiatu funkcjonuje wiele instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, które dysponują zróżnicowanym katalogiem kompetencji. Zadania związane z rehabilitacją zawodową są realizowane głównie przez Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju i obejmują:

- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu,
- przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- udzielanie dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenia własnego albo dzierżawionego gospodarstwa rolnego,
- zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem tych potrzeb przez służby medycyny pracy,
- dokonywanie zwrotów kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy,
- zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
- finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
- dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

Natomiast w gestii Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie^{±1} w Busku Zdroju leży odpowiedzialność za realizację zadań w ramach rehabilitacji społecznej, w tym:

- Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej
- Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych, związanych z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Istotne jest podejmowanie działań dążące do rozpowszechniania tematyki osób niepełnosprawnych w środkach masowego przekazu jak np. wydane do roku 2010 dwa poradniki. Dalsze kontynuowanie informacji na temat uprawnień i praw osób niepełnosprawnych będzie miało kluczowe znaczenie w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Kolejną główną instytucją jest, funkcjonujący w strukturze Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia) oraz stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia), które mają zastosowanie do celów poza rentowych. Liczbę wydanych orzeczeń w latach 2007-2009 dla mieszkańców Powiatu Buskiego przedstawiają tabele 11 oraz 12.

---

^{±1}Katalog innych zadań PCPR znajduje się w dalszej części niniejszego rozdziału.

Tabela 11Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla Powiatu Buskiego w latach 2007- 2009

Ustalony stopień niepełnosprawności	2007	2008	2009
Znaczny	509	614	558
Umiarkowany	590	629	581
Lekki	210	189	169
Nie zaliczono do osób niepełnosprawnych	10	3	2
RAZEM	1319	1435	1310

Źródło: Wewnętrzne dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Tabela 12Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o niepełnosprawności dla Powiatu Buskiego w latach 2007- 2009

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
zaliczono do osób niepełnosprawnych	253	367	336
nie zaliczono do osób niepełnosprawnych	35	50	51
odmowa wydania orzeczenia	1	2	0
RAZEM	289	419	387

Źródło: Wewnętrzne dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W powiecie funkcjonuje również powołana przez Starostę Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Rada zajmuje się problemami integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych. Do zadań rady należy opiniowanie programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ocena ich realizacji, a także opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez sejmik województwa lub radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Jak już wspomniano wcześniej bardzo ważną rolę w systemie świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym odgrywa Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju, który między innymi realizuje zadania w obszarze rehabilitacji zawodowej.

Na koniec grudnia 2009 roku w ewidencji PUP pozostawało 114 osób niepełnosprawnych, w tym 79 bezrobotnych i 35 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Na rzecz osób niepełnosprawnych Powiatowy Urząd Pracy realizuje zadania głównie finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Istotną kwestię w podejmowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych stanowią środki finansowe, którymi dysponuje zarówno Powiat Buski, jak również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowy Urząd Pracy.

Powiat Buski w roku 2008 na zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej dysponował kwotą w wysokości 2 012 313 zł. Na realizację zadań wydatkowano środki w kwocie 2 011 720 zł.

Wydatkowana kwota przeznaczona została na:

- dofinansowanie kosztów działania WZT- 898 002 zł.,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji osób niepełnosprawnych- 20 402 zł.,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i środki pomocnicze - 333 087 zł.,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych- 356 289 zł.,
- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych- 138 945 zł.,
- dofinansowanie wyposażenia stanowisk pracy- 160 067 zł.,
- dofinansowanie szkoleń i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych- 1 114 zł.,
- dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej- 93 880 zł.,
- dofinansowanie zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy- 9 934 zł.,

Ponadto w ramach środków PFRON Powiat otrzymał środki w kwocie 50 278 zł. Na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań.

W roku 2009 Powiat dysponował kwotą w wysokości 1 654 261 zł. na realizację zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej. Na ich realizację wydatkowano środki w kwocie 1 654 250 zł.

Wydatkowana kwota została przeznaczona na:

- dofinansowanie wyposażenia stanowisk pracy- 133 497 zł.,
- dofinansowanie szkoleń i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych- 18 525 zł.,
- dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej- 75 000 zł.,
- dofinansowanie zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy- 14 978 zł.,
- dofinansowanie kosztów działania WTZ- 961 740 zł.,
- dofinansowanie zaopatrzenia sprzęt rehabilitacyjny i środki pomocy- 245 335 zł.,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych- 147 987 zł.,
- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych- 57 188 zł.

W ramach środków PRFON Powiat otrzymał środki w kwocie 41 356 zł na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań.

W 2008 roku Powiatowy Urząd Pracy dysponował kwotą 265 000 zł pochodzącą z PFRON. Rozdysponowując powyższe środki PUP:

- zawarł z pracodawcami 4 umowy dotyczące zwrotu kosztów wyposażenia 4 stanowisk pracy osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 160 067 zł.,
- przyznał 4 osobom niepełnosprawnym środki na podjęcie działalności gospodarczej w łącznej kwocie 93 880 zł.,
- sfinansował koszty szkolenia 2 osób niepełnosprawnych w kwocie 1 114,30 zł.,
- sfinansował koszty stypendiów 3 osób niepełnosprawnych odbywających w 2008 r. staż zawodowy w łącznej wysokości 9 933,70 zł.

W roku 2009 PUP dysponował kwotą 242 000 zł. z PFRON. Rozdysponowując powyższe środki PUP:

- zawarł z pracodawcami 4 umowy dotyczące zwrotu kosztów wyposażenia 5 stanowisk pracy osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 133 496,76 zł.,
- przyznał 3 osobom niepełnosprawnym środki na podjęcie działalności gospodarczej w łącznej kwocie 75 000 zł.,
- sfinansował koszty szkolenia 5 osób niepełnosprawnych w kwocie 18 525,46 zł.,
- sfinansował koszty stypendiów 5 osób niepełnosprawnych odbywających w 2009 r. staż zawodowy w łącznej wysokości 14 977, 78 zł.

Skierowane w 2009 r. na szkolenia osoby niepełnosprawne nabywały nowe umiejętności na kierunkach:

1. Audytor energetyczny,
2. Likwidator szkód w uprawach rolnych,
3. Magazynier z obsługą wózków jezdniowych,
4. Projektowanie stron www, pisanie projektów unijnych,
5. Podstawy obsługi komputera i Internetu.

Na terenie Powiatu Buskiego funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej: w Gnojnie i Busku - Zdroju. Są one wyodrębnionymi jednostkami stwarzającymi osobom niepełnosprawnym możliwość podjęcia pracy oraz udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię zajęciową. Jeżeli będzie w najbliższych latach taka możliwość- zostaną utworzone kolejne Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Ponadto w ciągu najbliższych lat powiat buski będzie wspierał rozwój i działania świetlicy środowiskowej dla osób niepełnosprawnych.

W Powiecie Buskim funkcjonuje również wiele innych jednostek wspierających osoby niepełnosprawne takie jak np.:

- Domy Pomocy Społecznej,
- Specjalne Ośrodki Szkolno - Wychowawcze,
- Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna,
- Sanatoria,
- Klub Integracji Społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Inne

Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym, ponieważ skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich dziedzin życia. Kluczowymi przedsięwzięciami jest podejmowanie zadań mających na celu zmniejszanie skutków niepełnosprawności w powiecie buskim. Kierunki działań, które będą prowadziły do osiągnięcia powyższego celu powinny być zróżnicowane ze względu na fakt, że wśród ludzi niepełnosprawnych występują osoby w różnym wieku, o różnych stopniach i rodzajach niepełnosprawności, a co za tym idzie o różnych potrzebach.

Powinny to być przedsięwzięcia, które przyczynią się do zwiększenia możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych, poprawy systemu pomocy rodzinom osób niepełnosprawnych, wyrównania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz do zapewnienia właściwej pomocy medycznej, kontroli przestrzegania prawa wobec niepełnosprawnych i stworzenia niepełnosprawnym warunków do udziału w różnych formach życia społecznego.

Istotną zmianą od dnia 1 stycznia 2012 r. będzie to, że biuro i oddziały Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mają stać się biurem obsługi funduszu (art. 98 ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych). Na skutek pozbawienia Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych osobowości prawnej dysponentem funduszu będzie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wygasną akty powołania prezesa i zastępców prezesa PFRON oraz dyrektorów oddziałów tego funduszu.

Ulegnie rozwiązaniu Rada Nadzorcza i Zarząd PFRON, dotychczasowe biuro i oddziały PFRON staną się biurem obsługi funduszu funkcjonującym w formie jednostki budżetowej, mienie, należności i zobowiązania funduszu staną się mieniem, należnościami i zobowiązaniami Skarbu Państwa, w imieniu którego działać będzie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Prawa i obowiązki PFRON wynikające z zawartych przez fundusz umów staną się prawami i obowiązkami pełnomocnika rządu do spraw osób niepełnosprawnych, z wyłączeniem praw i obowiązków wynikających z umów zawartych w zakresie zadań realizowanych przez oddziały PFRON, które staną się prawami i obowiązkami marszałków województw. Zadania realizowane przez oddziały PFRON staną się zadaniami marszałków województw finansowanymi ze środków przekazywanych samorządom wojewódzkim.

W ciągu najbliższych lat w powiecie ma zostać powołany Rzecznik Osób Niepełnosprawnych oraz ma zostać zwiększona liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz liczba ich uczestników. Mają również zostać podjęte próby utworzenia Zakładu Aktywizacji Zawodowej. Ponadto podejmowanie kolejnych działań ma prowadzić do uwrażliwienia społeczeństwa powiatu na prawa i potrzeby osób niepełnosprawnych, likwidacji barier funkcjonalnych, czy też do rozwoju doradztwa i poradnictwa oraz wszechstronnej pracy socjalnej z rodzinami osób niepełnosprawnych. Problematyka dotycząca osób niepełnosprawnych ma być w dalszym ciągu propagowana w prasie oraz na stronach internetowych i lokalnych mediach. Istotnym elementem w prowadzeniu stałych działań integracyjnych z różnymi środowiskami ma być również

ściśła współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

2.3.5 Opieka nad dzieckiem

Dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej powiat zapewnia opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. Taka forma opieki nad dzieckiem, stanowiąca mu bliskie środowisko, pozwala nawiązać nowe, a czasem jedyne więzi emocjonalne, a tym samym zapobiec negatywnym dla rozwoju dziecka skutkom sieroctwa.

W powiecie buskim na koniec sierpnia 2010 roku funkcjonowały 23 rodziny zastępcze, w których przebywało 28 osób do 18 roku życia (tabela 13).

Tabela 13

Liczba rodzin zastępczych w powiecie buskim na koniec sierpnia 2010 r.

Typ rodziny	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niespokrewnione	Osoby przebywające w rodzinach zastępczych do 18 roku życia
Liczba	18	5	28

Źródło: Dane wewnętrzne PCPR

Bardzo ważnym aspektem jest przyczyna umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych (tabela 14).

Tabela 14

Liczba rodzin zastępczych i przyczyna umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej z podziałem na gminy (stan na koniec sierpnia 2010 r.)

Gminy	Liczba rodzin	Sieroty	Pólsieroty	Mających obojga rodziców
Busko- Zdrój	8	-	4	4
Tuczępy	-	-	-	-
Gnojno	-	-	-	-
Stopnica	5	-	3	2

Nowy Korczyn	3	-	2	1
Pacanów	3	-	-	3
Solec-Zdrój	2	-	-	2
Wiślica	2	-	1	1
RAZEM	23	-	10	13

Źródło: Dane wewnętrzne PCPR

Najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie buskim jest ograniczenie bądź też pozbawienie władzy rodzicielskiej obojga rodziców lub jednego z rodziców.

Rodziny zastępcze otrzymują pomoc pieniężną na częściowe pokrycie utrzymania dziecka. Wysokość pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej uzależniona jest od wieku dziecka, stanu jego zdrowia i niedostosowania społecznego i wynosi:

1. Rodziny spokrewnione z dzieckiem otrzymują:

- 40% podstawy dla dzieci od 7 do 18 lat - 658,80 zł
- 60% podstawy dla dzieci do lat 7, dla dzieci 7 -18 lat z zasiłkiem pielęgnacyjnym, dla dzieci 7 -18 lat umieszczonych na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich - 988,20 zł
- 80% podstawy dla dzieci do lat 7 z zasiłkiem pielęgnacyjnym, dla dzieci 7 -18 lat umieszczonych na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i pobierających zasiłek pielęgnacyjny - 1 317,60 zł

2. Rodziny niespokrewnione z dzieckiem otrzymują dodatkowo 10% podstawy - 164,70 zł

3. Niespokrewnione z dzieckiem zawodowe wielodzietne i specjalistyczne rodziny zastępcze obok świadczeń dla dzieci otrzymują wynagrodzenie w wysokości do 160% podstawy - do 2 635,20 zł

4. Niespokrewnione z dzieckiem zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego obok świadczeń dla dzieci otrzymują wynagrodzenie:

- za sprawowaną opiekę i wychowanie w wysokości 120% podstawy – 1 976,40 zł
- za pozostawanie w gotowości w wysokości 80% podstawy – 1 317,60 zł

5. Osoby z rodzin zastępczych i placówek kontynuujący naukę otrzymują pomoc pieniężną w wysokości 30% podstawy - 494,10 zł

Ponadto do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie należy również przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie się osób opuszczających rodziny zastępcze oraz pokrywanie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki tych osób. PCPR prowadzi również rejestr rodzin wielodzietnych.

W latach 2007- 2009 zostały utworzone 4 nowe rodziny zastępcze. Na terenie Powiatu Buskiego są prowadzone kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze. Centrum posiada 2 trenerów PRIDE, organizuje festyny, szkolenia rodzin oraz kandydatów na rodziny zastępcze. Mimo tego odczuwalny jest niedobór osób chętnych do pełnienia tej funkcji. Wynikać to może z faktu, że w powiecie buskim przeważają obszary wiejskie, których mieszkańcy nie są w pełni przekonani do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Dzieci całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodzicielskiej, zgodnie z postanowieniem Sądu, są kierowane przez PCPR do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie Powiatu Buskiego funkcjonują trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze:

1. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Winiarach (placówka publiczna),
2. Rodzinny Dom Dziecka w Janinie (placówka publiczna),
3. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Pacanowie (placówka niepubliczna).

Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Winiarach to placówka publiczna przystosowana dla 30 wychowanków w opiece socjalizacyjnej. Na koniec roku 2009 przebywało w niej 36 wychowanków, w tym 3 w Pogotowiu Rodzinnym, które działa w obiekcie od 2003 roku.

Placówka w Winiarach jest placówką wielofunkcyjną, łączącą funkcje socjalizacyjne i interwencyjne, zapewniającą dzieciom całodobową, ciągłą opiekę i wychowanie oraz zaspokajającą ich niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne. Zapewnia również korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i edukacyjnych.

Rodzinny Dom Dziecka w Janinie mieści się w budynku jednorodzinnym stanowiącym własność Państwa Krystyny i Józefa Zdrał. Dom jest przystosowany dla 8 dzieci. Na koniec roku 2009 przebywało w nim 5 dzieci zróżnicowanych wiekowo.

Placówką Opiekuńczo- Wychowawczą w Pacanowie jest Dom Dziecka Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego im. Błogosławionego Gwidona z Montpellier w Pacanowie. Jest on niepubliczną placówką przeznaczoną dla 30 dzieci. W roku 2009 przyjęto do placówki 10 wychowanków w tym 3 wychowanków na pobyt krótkotrwały. Łącznie na koniec 2009 roku w placówce przebywało 28 dzieci.

Zadaniem placówki jest podejmowanie działań zmierzających do obiektywnego poznania sytuacji rodzin naturalnych wychowanków, pomoc w podtrzymywaniu więzi rodziców z dziećmi, motywowania rodziców naturalnych do porzucenia nałogów i odpowiedzialności za dzieci i ich przyszłość. Dla dzieci nie mających kontaktu z rodziną lub takich, których bliscy nie roszą nadziei na poprawę, placówka szuka rodzin zaprzyjaźnionych, a także adopcyjnych zastępczych, aby skrócić dzieciom czas pobytu w Placówce i jednocześnie pomóc w prawidłowym rozwoju emocjonalnym.

Koszty utrzymania wychowanka w Placówkach Opiekuńczo - Wychowawczych na terenie Powiatu Buskiego w roku 2010 zostały przedstawione w tabeli 15.

Tabela 15

Koszt utrzymania wychowanka POW na terenie powiatu buskiego w roku 2010

Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze - Powiat Buski	Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego z dnia 15 lutego 2010 roku nr 55 poz. 394
POW w Winiarach	2 949,74 zł
Rodzinny Dom Dziecka w Janinie	1 982,92 zł
POW w Pacanowie	2 719,43 zł

Źródło: www.pcpr.busko.pl

Duży problem w procesie poszukiwania dla dzieci nowych rodzin i domów stanowi w większości przypadków miejsce pobytu rodziców, które jest nieznane lub którzy przebywają poza granicami powiatu. Dodatkowo niepokojące jest to, że standard życia w rodzinie zastępczej spokrewnionej jest niższy niż w rodzinach

niespokrewnionych oraz fakt że w większości przypadków ani jedno dziecko nie trafia do adopcji lub też bardzo niski odsetek wychowanków placówek zostaje adoptowanych.

Powiat Buski dąży do minimalizacji, jak i całkowitego odejścia od instytucjonalnej opieki nad dzieckiem poprzez tworzenie Rodziny Dziecka oraz zawodowych rodzin zastępczych. Ponadto w powiecie podejmowane są takie działania umożliwiające funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych takich jak np. „Przystanek Centrum” oraz umożliwiające utworzenie dodatkowych Środowiskowych Domów Samopomocy.

Powiat planuje w najbliższych latach m.in. rozwój systemu opieki nad dzieckiem w oparciu o formy prorodzinne. Ma zostać wdrożony system poradnictwa specjalistycznego oraz w jeszcze większym stopniu ma być promowane rodzicielstwo zastępcze. Środki na realizację zadań mają być pozyskiwane z różnych programów rządowych i pozarządowych poprzez organizację akcji dobroczynnych.

2.3.6 Trudna sytuacja życiowa- przemoc w rodzinie

Jednostki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Buskiego podejmują działania na rzecz ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych jakimi są: trudna sytuacja życiowa oraz przemoc w rodzinie.

W ramach Powiatowego Programu Wsparcia Rodziny i Dziecka na lata 2006-2011 powiat świadczył usługi specjalistyczne osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych. Bardzo istotną rolę odgrywa w tym obszarze działający w strukturze PCPR Zespół Interwencji Kryzysowej. Zadaniem ZIK jest zapewnienie ochrony w postępowaniu karnym dzieciom – ofiarom przestępstw poprzez zmianę praktyki przesłuchiwanie dzieci, tworzenie przyjaznych pokoi przesłuchań oraz wsparcie dziecka i jego opiekunów i podnoszenie kompetencji profesjonalistów (sędziów, prokuratorów, policjantów, biegłych sądowych) uczestniczących w interwencji prawnej i przesłuchaniach dzieci oraz pomagających dzieciom – ofiarom przestępstw. Zespół oferuje również pomoc psychologiczną, badania psychologiczne, porady prawne, możliwość uczestnictwa w grupie wsparcia, interwencję kryzysową i inne. Dla potrzeb ZIK utworzono w siedzibie PCPR pomieszczenie terapeutyczne. Powstał pokój przesłuchań - „Przyjazny pokój” z lustrem weneckim. W „Przyjaznym pokoju” przeprowadzono 5 mediacji w 2006 roku, 7 mediacji i 1 przesłuchanie w 2007

roku, 13 mediacji oraz 2 przesłuchania w 2008 roku oraz 27 mediacji i 44 przesłuchania w 2009 roku. Były to mediacje sądowe i czynności procesowe z udziałem ofiar przestępstw, w szczególności małoletnich ofiar i świadków przemocy. W sumie w latach 2006- 2009 przeprowadzono w „Przyjaznym pokoju” 52 mediacje i 47 przesłuchań.

Adres siedziby ZIK jest znany lokalnym instytucjom, które przysyłają klientów będących w trudnych sytuacjach życiowych. Również mieszkańcy powiatu z roku na rok coraz liczniej korzystają z pomocy oferowanej przez centrum. W latach 2007-2009 z pomocy oferowanej przez ZIK skorzystało 2276 osób, w tym:

- w roku 2007- 570 osób,
- w roku 2008- 768 osób,
- w roku 2009- 938 osób.

Newralgicznym elementem systemu pomocy społecznej w zakresie przemocy w rodzinie jest współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości. Wzorcowo układała się współpraca z Sądem Rejonowym w Busku – Zdroju Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich oraz kuratorami tego sądu. Współpraca polega między innymi na płynnej wymianie informacji oraz organizacji wsparcia dla osób tego potrzebujących.

Skalę negatywnego zjawiska przemocy w rodzinie przedstawia sprawozdanie za rok 2009, która wskazuje na liczbę aż 853 przeprowadzonych przez ZIK interwencji dla ofiar przemocy w rodzinie. Dzięki temu, że pomoc psychologiczna i prawna była bezpłatna mogły z niej skorzystać osoby niezamożne, które nie mają dostępu do płatnych porad specjalistów. W ramach diagnozy i pomocy psychologicznej pracownicy PCPR brali udział w wywiadach środowiskowych przeprowadzanych przez pracownika socjalnego Centrum oraz interwencjach na podstawie zgłoszeń „Żółtej Karty” dotyczącej przemocy i bardzo trudnej sytuacji materialnej i bytowej dzieci. Partnerami projektu byli sołtysi, pielęgniarki środowiskowe, lekarze rodzinni, pedagodzy szkolni i dyrektorzy szkół, którzy informowali PCPR o różnych dysfunkcjach wymagających wsparcia. W sytuacjach rozpoznania przemocy w rodzinie uruchamiano procedurę mającą na celu jej powstrzymanie. Zespół systematycznie monitorował sytuację w tych rodzinach.

Obecnie w powiecie buskim funkcjonuje Zespół Interwencji Kryzysowej w strukturach PCPR, natomiast zgodnie z przepisami w latach następnych ma powstać Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej (POIK) jako odrębna

jednostka. Zasadniczym celem działalności POIK będzie udzielanie specjalistycznej, interdyscyplinarnej pomocy osobom i rodzinom w kryzysie poprzez pomoc o charakterze pracy socjalnej, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego oraz udzielanie schronienia w tzw. hostelu. Istotą pomagania osobom w kryzysie jest udzielenie im wsparcia w znajdowaniu własnych zasobów, uruchamianiu energii potrzebnej do działania w celu zmiany sytuacji kryzysowej lub siebie. Udzielając pomocy osobom w kryzysie możemy oczekiwać na:

- złagodzenie objawów reakcji kryzysowej,
- przywrócenie równowagi psychicznej,
- zapobieganie przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny,
- przywrócenie umiejętności samodzielnego radzenia sobie w życiu.

Dodatkowo interweniowanie wobec osób w sytuacji kryzysu odznacza się następującymi właściwościami:

- podjęcie działań interwencyjnych winno nastąpić tak szybko jak to możliwe,
- kontakt z klientem powinien być intensywny (codziennie przez 6- 8 tyg.),
- osoba pomagająca powinna cechować się elastycznością postawy,
- pomagający mobilizują naturalny system wsparcia lub zapewniają wsparcie instytucji.

W ramach PPWDZiR na lata 2006- 2011 utworzony został również Zespół Interdyscyplinarny, wspierający dziecko i rodzinę, działający w oparciu o system „Żółtej Karty”. W systemie tym zakłada się pozyskiwanie informacji o sytuacji rodzin dysfunkcyjnych i przemocy w rodzinie. Dotychczas w ramach realizacji tego zadania w 2006 roku, wpłynęło 25 zgłoszeń w tym 19 dotyczyło trudnej sytuacji materialnej a 6 informacji związanych było z przemocą i alkoholizmem. W 2007 roku wpłynęło 36 zgłoszeń w tym 25 dotyczyło trudnej sytuacji materialnej, a 11 związanych było z przemocą i alkoholizmem. W 2008 roku wpłynęło 56 zgłoszeń w tym 24 dotyczyło trudnej sytuacji materialnej, a 32 informacje związane były z przemocą i alkoholizmem. W 2009 roku wpłynęło 30 zgłoszeń w tym 21 dotyczyło trudnej sytuacji materialnej i bytowej, a 9 informacji związanych było z przemocą i alkoholizmem. Osobom zgłoszonym w systemie „Żółta Karta” udzielono pomocy psychologicznej, prawnej oraz wsparcia rzeczowego w postaci przekazania m.in. pościeli, ubrań, mebli, a także sprzętu komputerowego. Osoby w trudnej sytuacji materialnej i bytowej mają możliwość wzięcia udziału w darmowych szkoleniach,

organizowanych przez Centrum w ramach projektu EFS „Nowy Zawód- Nowy Start” w celu nabycia nowych kwalifikacji i poprawy swojej sytuacji życiowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wychodząc naprzeciw potrzebie niesienia pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie był koordynatorem szkoleń m.in. szkolenia pt „Standardy i procedury zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, czy też szkolenia pt „Prawne aspekty skutecznej pomocy osobom ze środowisk dysfunkcyjnych w świetle zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”. Dodatkowo ze względu na dużą skuteczność realizacji Powiatowego Programu Wsparcia Dziecka i Rodziny na lata 2006 - 2011 planowane jest podjęcie działań zmierzających do opracowania programu na kolejne lata.

Dla sprawnego funkcjonowania w tym zakresie winno podjąć się działania w celu utworzenia przez Samorząd powiatu nowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej – Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej z pełnym zapleczem etatowym i kadrowym.

2.3.7 Osoby starsze

W powiecie buskim występuje negatywne zjawisko starzejącego się społeczeństwa. W roku 2009 region ten zamieszkiwało 9 521 osób, których wiek w tym czasie wynosił 70 lat i więcej. Coraz więcej młodych osób, które mogłyby zaopiekować się starszymi członkami rodziny decyduje się na zmianę miejsca zamieszkania np. ze względu na szansę zdobycia lepszej pracy. W związku z tym mieszkają oni zbyt daleko by regularnie wspierać często schorowanych i wymagających troski rodziców czy dziadków.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na domy dla:

- osób w podeszłym wieku
- osób przewlekle somatycznie chorych
- osób przewlekle psychicznie chorych

- dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie
- osób niepełnosprawnych fizycznie

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

Na terenie Powiatu Buskiego funkcjonuje pięć domów pomocy społecznej.

1. Dom Pomocy Społecznej Zborów,
2. Dom Pomocy Społecznej Gnojno,
3. Dom Pomocy Społecznej Słupia,
4. Dom Pomocy Społecznej Rataje Słupskie.
5. Dom Pomocy Społecznej w Świniarach

Starosta buski sprawuje nadzór nad ich działalnością. Na koniec 2009 roku w DPS przebywało 288 osób, w tym 212 osób na starych zasadach i 76 na nowych zasadach (zgodnie ze znowelizowaną ustawą o pomocy społecznej).

Dom Pomocy Społecznej Zborów przeznaczony jest dla kobiet niepełnosprawnych intelektualnie. Placówka dysponuje 65 miejscami. W 2009 roku przebywało w nim 64 pensjonariuszy, w tym 51 na starych zasadach i 13 na nowych zasadach. W tym samym roku wydano również 4 skierowania do DPS Zborów. Liczbę osób przebywających w DPS Zborów w latach 2007- 2009 przedstawia tabela 16.

Tabela 16

Liczba osób przebywających w DPS Zborów w latach 2007- 2009

	2007	2008	2009
Liczba pensjonariuszy	65	67	64

Źródło: <http://www.pcpr.busko.pl/>

DPS Zborów spełnia rygorystyczne normy Unii Europejskiej. Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu oraz zgodnie z zapisami w regulaminie organizacyjnym domu. Pod koniec 2006 roku został oddany nowy budynek mieszkalno - gospodarczy dostosowany do

panujących obecnie standardów. Pensjonariusze mieszkają w dwu i trzy osobowych pokojach z nowoczesnym zapleczem. Jednostka prowadzona jest przez samorząd powiatu.

Dom Pomocy Społecznej Gnojno przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Dom dysponuje 102 miejscami. Na koniec roku 2009 w DPS Gnojno przebywało 95 mieszkańców, w tym 81 na starych zasadach i 14 na nowych zasadach. Liczbę osób przebywających w DPS Gnojno w latach 2007- 2009 przedstawia tabela 17

Tabela 17

Liczba osób przebywających w DPS Gnojno w latach 2007- 2009

	2007	2008	2009
Liczba pensjonariuszy	102	103	95

Źródło: <http://www.pcpr.busko.pl/>

Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu oraz zgodnie z zapisami w regulaminie organizacyjnym domu. Mieszkańcy przebywają w sześciu grupach zróżnicowanych wiekowo oraz ze względu na stopień upośledzenia. W II półroczu 2006 rozpoczęto realizację zadania inwestycyjnego pod nazwą: "Budowa pawilonu mieszkalnego DPS- Gnojno". W roku 2009 zakończono budowę pawilonu mieszkalnego dla 50 osób. W roku 2010 ogłoszono przetarg na realizację zadania inwestycyjnego pod nazwą „Rozbudowa i przebudowa budynku pralni i budynku administracyjnego” na cele mieszkalne, rehabilitacyjne i terapeutyczne. Część obiektu zostanie przeznaczona na działalność warsztatów terapii zajęciowej funkcjonujących przy Domu. Obiekt będzie dwukondygnacyjny z windą dla osób niepełnosprawnych. Parter przeznaczony będzie na cele mieszkalne, natomiast na drugiej kondygnacji zlokalizowana będzie rehabilitacja, terapia zajęciowa Domu i warsztaty terapii zajęciowej oraz administracja. Jednostka prowadzona jest przez samorząd powiatu.

Dom Pomocy Społecznej Słupia przeznaczony jest dla kobiet przewlekle psychicznie chorych. Dom dysponuje 90 miejscami. Na koniec 2009 roku przebywało w nim 90 osób, w tym 67 na starych zasadach i 23 osoby przyjęte według nowych

zasad. Liczbę osób przebywających w DPS Słupia w latach 2007- 2009 przedstawia tabela 18.

Tabela 18

Liczba osób przebywających w DPS Słupia w latach 2007- 2009

	2007	2008	2009
Liczba pensjonariuszy	89	88	90

Źródło: <http://www.pcpr.busko.pl/>

Mieszkankom zapewnia się pełen wachlarz usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających w zależności od ich indywidualnych potrzeb. Rozwojowi zainteresowań i podtrzymywaniu sprawności psychofizycznej służą różne formy terapii, proponowane przez Dom. Duże znaczenie terapeutyczne mają spacer w przydomowym parku oraz modlitwa w kaplicy, praktykowane przez większość mieszkanki. Podmiotem prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim (umowa Samorządu Powiatu ze Zgromadzeniem Sióstr na finansowanie).

Dom Pomocy Społecznej Rataje Słupskie przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych. Dom dysponuje 35 miejscami. Liczbę osób przebywających w DPS Rataje Słupskie w latach 2007- 2009 przedstawia tabela 19.

Tabela 19

Liczba osób przebywających w DPS Rataje Słupskie w latach 2007- 2009

	2007	2008	2009
Liczba pensjonariuszy	40	39	39

Źródło: <http://www.pcpr.busko.pl/>

Wszyscy mieszkańcy Domu posiadają indywidualne plany wspierania opracowane przez zespół terapeutyczno- opiekuńczy. Każdy ma możliwość brania

udziału w terapii zajęciowej oraz zajęciach kulinarno - oświatowych. W DPS organizowane są wycieczki i pielgrzymki do sanktuariów. Często odbywają się pikniki. W domu mieszkańcy mają zapewniony kontakt z lekarzami i w miarę potrzeby ze specjalistami. Podmiotem prowadzącym jest Caritas Diecezji Kieleckiej (umowa z samorządem powiatu na finansowanie jednostki).

Dom Pomocy Społecznej w Świniarach jest placówką przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych. Dom oferuje 20 miejsc oraz spełnia wysokie standardy. Powiat ma podpisaną umowę z Caritas Diecezji Kieleckiej na finansowanie jednostki od 01.04.2010 r.

Analizując liczbę miejsc w poszczególnych Domach Pomocy Społecznej oraz stopień ich wykorzystania można stwierdzić, że jest on bardzo wysoki. DPS ściśle współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Wszystkie najważniejsze sprawy są przekazywane na bieżąco podczas organizowanych spotkań.

Koszty utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Buskiego są do siebie zbliżone i kształtują się na dość wysokim poziomie (tabela 20).

Tabela 20

Koszty utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej w powiecie buskim w roku 2010

Domy Pomocy Społecznej- Powiat Buski	Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego z dnia 15 lutego 2010 roku nr 55 poz. 395
DPS w Zborowie	2 568,56 zł
DPS w Gnojnie	2 315,90 zł
DPS w Słupi Pacanowskiej	2 164,36 zł
DPS w Ratajach Słupskich	2 355,95 zł

Źródło: <http://www.pcpr.busko.pl/>

Na terenie Powiatu Buskiego funkcjonują także dwa środowiskowe domy samopomocy: prowadzony przez Caritas - Środowiskowy Dom Samopomocy w Świniarach oraz podobny w Busku – Zdroju, prowadzony przez samorząd gminny.

Według planów w ciągu najbliższych pięciu lat w każdej gminie Powiatu Buskiego ma funkcjonować Środowiskowy Dom Samopomocy. Powinny powstać również Domy Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży oraz mężczyzn psychicznie chorych. Dla podniesienia kwalifikacji pracowników pierwszego kontaktu w DPS mają oni przejść odpowiednie szkolenia. W powiecie będą również podejmowane działania mające na celu rozwój sieci placówek społecznych na bazie istniejących obiektów poprzez remonty i adaptacje.

2.3.8 Uzależnienia

Wśród wymienianych, przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie buskim, problemy społeczne, obok takich problemów jak bezrobocie, czy przestępczość coraz częściej zostały wskazane problemy zwiększającej się liczby osób z uzależnieniami głównie uzależnieniem od alkoholu.

Istotnym problemem w tym zakresie jest to, że nie wszyscy zdają sobie sprawę, że alkoholizm to choroba przewlekła, nieuleczalna, przebiegająca z nawrotami, mająca poważne konsekwencje nie tylko dla uzależnionego, ale również dla jego najbliższych. Zwiększające się spożycie alkoholu wśród członków społeczności, prowadzi do wzrostu notowanych przestępstw, zarówno tych dotyczących m.in. prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu, jak i przestępstw związanych z przemocą w domu, rodzinie.

Niepokojący jest fakt obniżenia wieku inicjacji alkoholowej. W niektórych środowiskach młodzież styka się z alkoholem już w szkole podstawowej. Zachęcają do tego wzory wyniesione z domu i tolerancja dorosłych dla używek. Młodzi ludzie nie zdając sobie sprawy z niebezpieczeństwa, łączą narkotyki z alkoholem. Nie myśląc o konsekwencjach, naiwnie uważają, że mogą z tym zerwać w każdej chwili.

Osoby z problemem alkoholowym mogą zgłaszać się do szpitali na oddziały detoksykacyjne, do poradni leczenia uzależnień znajdujących się w większości powiatów, do punktów konsultacyjnych rozwiązywania problemów alkoholowych w gminach.

W powiecie buskim funkcjonuje Buski Ośrodek Trzeźwości „ZDRÓJ”, który należy do Regionalnego Związku Stowarzyszeń i Klubów Abstynenckich Województwa Świętokrzyskiego. Ośrodek ten prowadzi następujące formy pomocy:

- spotkania z psychologiem,
- spotkania terapeutyczne,
- mitingi Anonimowych Alkoholików,
- spotkania grupy Al.- Anon,
- grupy wsparcia,
- zajęcia klubowe.

Ze względu na narastający problem związany ze spożyciem alkoholu należy podjąć aktywne działania w kierunku ograniczenia tego zjawiska. Ważnym elementem rozwiązywania problemów alkoholowych jest działalność klubów i stowarzyszeń abstynenckich jak również komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych działających w gminach.

2.6 WYDATKI BUDŻETU POWIATU BUSKIEGO NA POMOC SPOŁECZNĄ

Wysokość środków wydatkowanych na cele pomocy społecznej w powiecie buskim dają dokładniejszy obraz sytuacji społeczno- gospodarczej w tym regionie. Wysokość poniesionych kosztów na pomoc społeczną oraz na pozostałe działania w zakresie polityki społecznej przedstawia tabela 21.

Tabela 21

Wysokość oraz podział wydatków z budżetu powiatu buskiego na pomoc społeczną w latach 2007- 2009 (w zł)

	2007	2008	2009
Wydatki Powiatu ogółem	60408000	76385590	83180579
Wydatki na pomoc społeczną, w tym:	10787700	13138561	11060284
Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze	2 503 071	2693813	2682756
Domy Pomocy Społecznej	7070791	9231037	7106706
Rodziny Zastępcze	620108	619653	630370

PCPR	380515	503257	524615
Jednostki specjalistycznego poradnictwa, Mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	69747	78715	78092
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	1 000	-	2870
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	-	4000	-
Pomoc dla uchodźców	-	-	3000
Pozostała działalność	142 468	8086	31875
Pozostałe zadania na pomoc społeczną, w tym:	1139779	1 531981	2 166 487
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób Niepełnosprawnych	42360	99778	108504
Zespoły ds Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności	173500	218967	238000
Powiatowy Urząd Pracy w Busku Zdroju	917309	1163091	1332996
Pozostała działalność	6610	50145	486987

Źródło: Opracowanie na podstawie rocznych informacji za lata budżetowe 2007- 2009, www.bip.powiat.busko.pl

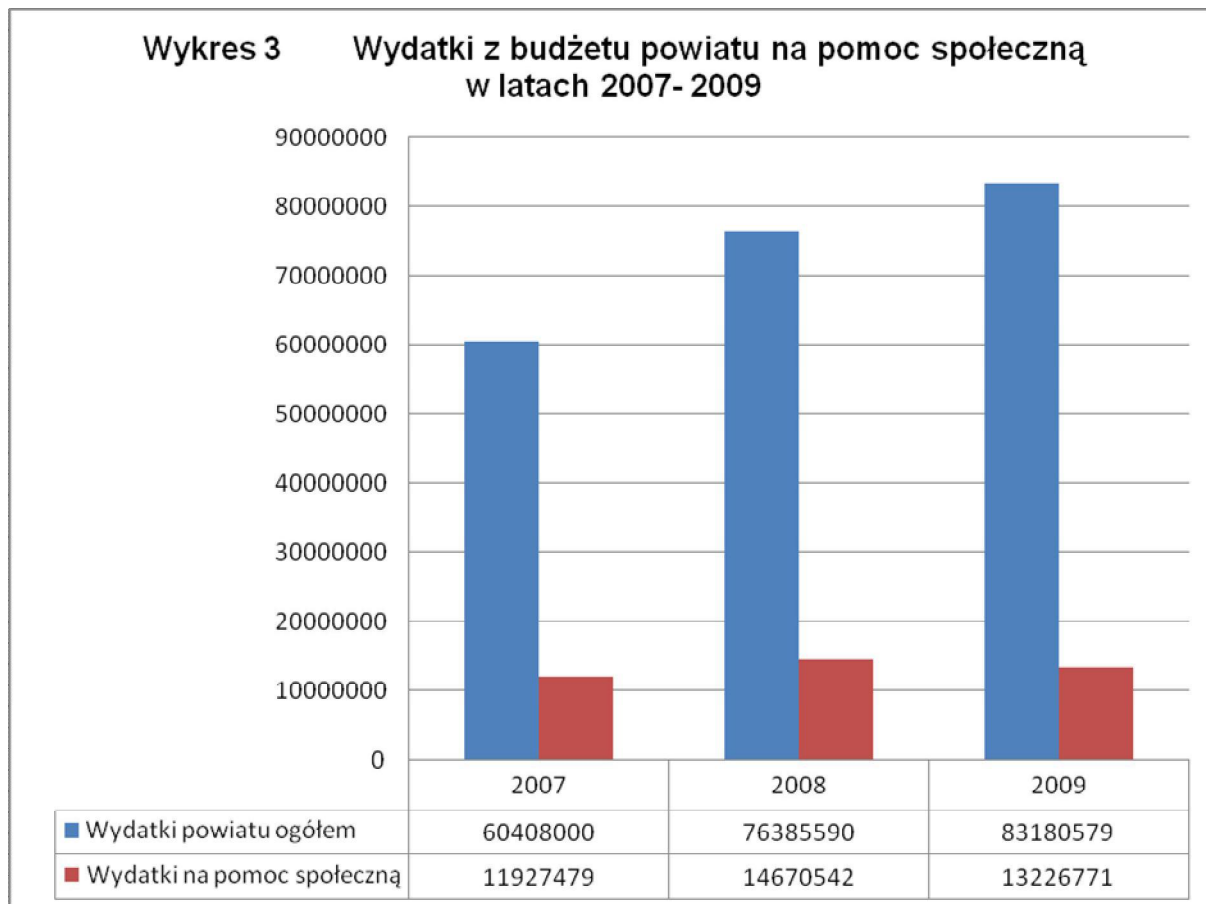
Dane przedstawione w tabeli przedstawiają zarówno wysokość środków finansowych poniesionych przez powiat od 2007 do 2009 roku, jak również kierunki ich wydatkowania.

Zasoby finansowe z budżetu powiatu, wydatkowane na pomoc społeczną, są ponoszone na realizację różno kierunkowych celów. Przykładowo środki finansowe na pomoc społeczną w 2009 zostały poniesione na:

1. Placówki opiekuńczo- wychowawcze- wydatki na bieżące utrzymanie placówek opiekuńczo- wychowawczych będącymi jednostkami organizacyjnymi powiatu tj. Placówki Opiekuńczo Wychowawczej w Winiarach oraz Rodzinnego Domu Dziecka w Janinie. Ponadto została przekazana dotacja dla Placówki Opiekuńczo Wychowawczej w Pacanowie.
2. Domy pomocy społecznej- bieżące utrzymanie DPS Gnojno i Zborów oraz wydatki i zakupy inwestycyjne DPS Gnojno i Słupi.

3. Rodziny zastępcze- wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych, pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla grupy osób, dotacje celowe dla innych JST na terenie, których znajdują się dzieci w rodzinach zastępczych z Powiatu Buskiego itp.
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie- bieżące wydatki PCPR na realizację określonych zadań w zakresie pomocy społecznej.
5. Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej- środki były przeznaczone na funkcjonowanie ośrodka interwencji kryzysowej,
6. Pomoc dla uchodźców- wydatki na akcje promocyjne w zakresie udzielania pomocy uchodźcom,
7. Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Winiarach,
8. Pozostała działalność-finansowe wspieranie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną.
9. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych- pokrycie 10% udziału w finansowaniu Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie Powiatu,
10. Zespoły ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności- wydatki na bieżącą działalność zespołu,
11. Powiatowe Urzędy Pracy- koszty utrzymania PUP w zakresie realizacji zadań przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy oraz zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
12. Pozostała działalność- środki wydatkowane na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W latach 2007- 2009 wydatki na pomoc społeczną w powiecie buskim stanowiły łącznie ok. 18,1% całości wydatkowanych środków z budżetu. Stosunek wydatków budżetu powiatu ogółem do wydatków z budżetu na pomoc społeczną w przeciągu lat od 2007- 2009 przedstawia wykres 3.

Źródło: Opracowanie na podstawie rocznych informacji za lata budżetowe 2007- 2009, www.bip.powiat.busko.pl

W analizowanym okresie dochody w Powiecie Buskim wzrastały systematycznie, jak również systematycznie i dynamicznie rosły wydatki budżetu.

2.6 INSTYTUCJE I ORGANIZACJE POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ZASOBY POWIATU UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Rola pomocy społecznej obejmuje podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym, doradczym i wspierającym. Realizacja zamierzonych celów nie była by możliwa bez odpowiednich zasobów umożliwiających rozwiązywanie problemów społecznych.

Istotnym potencjałem Powiatu Buskiego jest wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, w której skład wchodzi m.in. pracownicy socjalni, psychologowie, lekarze, doradcy zawodowi, pedagodzy itd. Ich praca stanowi podstawę do przedstawienia właściwej diagnozy społecznej oraz podejmowania skutecznych rozwiązań istniejących trudności.

Wykwalifikowana kadra wspiera politykę pomocy społecznej poprzez pracę w różnych jednostkach i organizacjach pomocy społecznej Powiatu Buskiego. W regionie funkcjonuje wiele jednostek pomocy społecznej, począwszy od **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie**, poprzez DPS oraz POW po Zakłady Pracy Chronionej oraz Stacje Opieki Caritas.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) jest jednostką organizacyjną, wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako koordynator zadań, posiada szeroką wiedzę o stanie pomocy społecznej w powiecie, co daje gwarancję należytego wykonania zadań. Pełni również rolę wyspecjalizowanej instytucji, tworzącej na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu bazę informacji o stanie pomocy społecznej.

PCPR w Busku Zdroju działa bardzo aktywnie na rzecz poprawy sytuacji społecznej w regionie oraz osiągania coraz wyższych standardów. Przykładem działania jest świetlica socjoterapeutyczna „Przystanek Centrum”, która działała w siedzibie Centrum w 2006 i 2007 roku, z której korzystały dzieci pochodzące z trudnych rodzin, rodzin patologicznych czy też rodzin niezamożnych. Świetlica oferowała pomoc w odrabianiu lekcji, korepetycje, zabawy, pomoc wolontariuszy oraz umożliwiała konsultacje z pedagogami, psychologami.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku-Zdroju realizuje projekt „Nowy Zawód-Nowy Start”, który jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, a odnosi się do poddziałania 7.1.2. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie”. Głównym celem projektu „Nowy Zawód- Nowy Start” jest zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym i zawodowym klientów pomocy społecznej poprzez zwiększenie pracy socjalnej w powiecie buskim, budowa nowoczesnego systemu wsparcia, ułatwienie dostępu do form aktywnej integracji, poszerzenie umiejętności społecznych zwiększenie aktywności zawodowej oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty szkoleniowo doradczej.

Centrum prowadzi współpracę m.in. z organizacjami kościelnymi, uzdrowiskami oraz Bankiem Żywności i fundacją działającą przy szpitalu dziecięcym „Górka”.

Współdziałanie z organizacjami kościelnymi opiera się w znacznym stopniu na podejmowaniu wspólnych działań np. na rzecz organizacji kolonii dla dzieci czy też na rzecz funkcjonowania Klubu Integracji Społecznej. Dodatkowo organizowane są spotkania z osobami duchownymi, które mają na celu wymianę uwag, spostrzeżeń oraz wzajemnych propozycji kolejnych działań w ramach poprawy sytuacji społecznej w powiecie.

Dodatkowo PCPR współpracuje również z Bankiem Żywności. Prowadzone są akcje „Podziel się posiłkiem” jak również świąteczne zbiórki żywności dla osób w trudnej sytuacji życiowej jak również gromadzona jest żywność dla osób dotkniętych takimi zdarzeniami losowymi jak powódź.

PCPR prowadzi akcję „Bank Drugiej Ręki”, która polega przede wszystkim na przekazywaniu rzeczy używanych np. ubrań lub takich przedmiotów, które wyszły już z użycia np. dywanów, tapczanów, osobom, które potrzebują tych rzeczy i mogą je jeszcze wykorzystać. Dodatkowo PCPR zwracało się również do Centrali Banków z zapytaniem czy nie mają sprzętu, który nie jest już przez nich użytkowany a z którego mogły by skorzystać osoby, których np. nie stać na zakup komputera. Ta inicjatywa spotkała się z pozytywnym odzewem dzięki, któremu został przekazany, na rzecz biedniejszych rodzin sprzęt.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busko Zdroju zostało dwukrotnym laureatem konkursu „Lodołamacze”:

1. Laureat Regionalnego Konkursu Lodołamacze 2007 Srebrny Medal w kategorii Pracodawca Nieprzedsiębiorca,

2. Laureat Regionalnego Konkursu Lodołamacze 2009 Statuetka Lodołamacza I miejsce w kategorii Pracodawca Nieprzedsiębiorca.

Ponadto PCPR zdobyło Nagrodę Ministra Pracy i Polityki Społecznej za wybitne i nowatorskie rozwiązania w zakresie pomocy społecznej w 2005 roku.

Dyrektor PCPR w Busku Zdroju jest przewodniczącym Ogólnopolskiego Stowarzyszenia PCPR i MOPR, które ma swoją siedzibę w powiecie buskim oraz, które organizuje Ogólnopolskie Fora PCPR i MOPR.

Niektóre instytucje działające na rzecz polityki społecznej w powiecie Buskim, funkcjonują dopiero od kilku lat jednak mogą, pochwalić się swoją skutecznością oraz liczbą osób zainteresowanych ich działaniem. W ciągu najbliższych lat dla sprawniejszego funkcjonowania polityki społecznej ma zostać utworzony w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego internetowy portal społecznościowy dla instytucji pomocy społecznej

Wykaz wszystkich istniejących jednostek oraz organizacji działających na terenie Powiatu Buskiego, które wspierają proces rozwiązywania problemów społecznych w regionie został przedstawiony w tabeli 22.

Tabela 22

Wykaz jednostek i organizacji pomocy społecznej w powiecie buskim

Lp	Nazwa jednostki	Adres i telefon	Uwagi
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Mickiewicza 15, 28- 100 Busko- Zdrój tel. /41/ 378 84 58	Celem działalności jest kompleksowe wykonanie zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, przy udziale innych, wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.
2	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Pacanowie	ul. Radziwiłłówka 4, 28-133 Pacanów tel/fax: /041/ 376-54-50	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza przeznaczona dla 30 dzieci.
3	Rodzinny Dom Dziecka w Janinie	Janina 4, 28-100 Busko – Zdrój tel. kom.: 692-342-056	Rodzinny dom dziecka przeznaczony dla 4-8 dzieci zróżnicowanych wiekowo.

4	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Winiarach	Winiary 58, 28-136 Nowy Korczyn tel/fax: /041/ 377-10-71	Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza dla 30 wychowanków i Rodzinne Pogotowie Interwencyjno- Opiekuńcze dla 7 podopiecznych.
5	Dom Pomocy Społecznej w Zborowie	Zborów, 28 - 131 Solec - Zdrój tel/fax: /41/ 377 70 45	Dom Pomocy Społecznej w Zborowie przeznaczony dla 65 kobiet niepełnosprawnych intelektualnie.
6	Dom Pomocy Społecznej w Gnojnie	28-114 Gnojno tel/fax: /041/ 353-20-42	Dom Pomocy Społecznej w Gnojnie przeznaczony dla 102 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.
7	Dom Pomocy Społecznej w Słupi	Słupia 91, 28-133 Pacanów tel/fax: /041/ 376-54-13	Dom Pomocy Społecznej w Słupi przeznaczony jest dla 90 kobiet przewlekle, psychicznie chorych.
8	Dom Pomocy Społecznej w Ratajach Słupskich	28-133 Pacanów tel/fax: /041/ 376-54-70	Dom Pomocy Społecznej w Ratajach Słupskich przeznaczony jest dla 35 osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych.
9	Środowiskowy Dom Samopomocy w Świniarach	28-131 Solec Zdrój, Świniary 25	Środowiskowy Dom Samopomocy w Świniarach przeznaczony jest dla 20 osób przewlekle, psychicznie chorych
10	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju	ul.Kościuszki 2a, 28-100 Busko- Zdrój tel. /041/ 378 44 42	Praca socjalna zmierzająca do wzmocnienia u podopiecznych poczucia odpowiedzialności za byt swój i swojej rodziny i nie pogłębiania zależności od pomocy społecznej.
11	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28-142, Tuczępy 35 Tel.: /41/ 353 31 34	
12	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28-160 Wiślica, ul.Batalionów Chłopskich 62 tel. /041/ 379 21 03	
13	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28-114 Gnojno, 145 tel. /041/ 353 20 36	

14	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28-130 Stopnica ul.Kościuszki tel. /041/ 377 90 96	2	
15	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28-133 Pacanów ul.Radziwiłówka tel. /041/ 3765403 w. 19	2	
16	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28-131 Solec-Zdrój ul.1 Maja tel. /041/ 377 60 39 w. 31	10	
17	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28-136 Nowy Korczyn ul.Krakowska tel. /041/ 3771065	1	
18	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Jednostka w strukturze starostwa Tel: 41 370-82-92		Instytucja orzekająca o stopniu niepełnosprawności, wydająca orzeczenia, które mają zastosowanie do celów rentowych oraz poza rentowych
19	Zespół Interwencji Kryzysowej	Jednostka w strukturze PCPR		Pomoc psychologiczna, diagnoza psychologiczna i opiniowanie, szkolenia i warsztaty psychologiczne itd.
20	Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych	Rada działająca przy Staroście Buskim Al. Mickiewicza 27 28-100 Busko-Zdrój		Jest organem opiniodawczo-doradczym
21	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Broninie	28-100 Bronina; /41/ 378 68 58	59	Placówka oświatowa, której celem jest przygotowanie uczniów i wychowanków niepełnosprawnych w miarę możliwości do samodzielnego udziału w życiu społecznym i w integracji ze środowiskiem.
22	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Osób Niepełnosprawnych Ruchowo "Górka w Busku- Zdroju	Rehabilitacyjna 1, 28- 100 Busko - Zdrój tel. (041) 378 41 19		
23	Warsztaty Terapii Zajęciowej	ul. Kościuszki 46, 28-100 Busko-Zdrój, /41/ 378-33-94		Wyodrębnione jednostki stwarzające osobom niepełnosprawnym możliwość podjęcia pracy oraz udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię zajęciową
24	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Przy DPS Gnojno /41/ 353-20-42		

25	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Busku - Zdroju	Al. Mickiewicza 27 28 - 100 Busko - Zdrój tel./fax.: (41) 378 35 97	Oferuje szeroki zakres pomocy i różnorodne formy pracy. Należą do nich m.in.. diagnoza trudności w nauce, wychowawczych itp.
26	Zakład Pracy Chronionej ZUH. Jacek Piasecki	Kołaczkowice 19 28- 100 Busko- Zdrój tel. /41/ 376 24 93	Zakład zatrudniający osoby niepełnosprawne.
27	Stacja Opieki Caritas w Pacanowie	ul. Kościelna 17 28-133 Pacanów tel. 41-376-51-22	Oferuje różnorodne formy pomocy.
28	Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju	ul. Różana 2, 28-100 Busko-Zdrój, tel. 41-376-51-22	Realizacja zadań powiatu w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, aktywizacji zawodowej, a także rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Dodatkowe wsparcie w zakresie pomocy społecznej stanowią również organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej powiatu. Oprócz przedstawionego w podrozdziale „Uzależnienia” Buskiego Ośrodka Trzeźwości „ZDRÓJ” w regionie działa kilka organizacji rządowych działających m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku- Zdroju, utrzymuje stały kontakt z przedstawicielami organizacji pozarządowych. Przekazuje im na bieżąco zagadnienia dotyczące sytuacji społecznej oraz nowych programów i zadań realizowanych przez władze powiatu, w tym zakresie. Organizacje pozarządowe w powiecie buskim zostały ujęte w tabeli 23

Tabela 23

Wykaz jednostek pozarządowych w powiecie buskim

L.P	Nazwa stowarzyszenia	Adres
1	Buski Ośrodek Trzeźwości „ZDRÓJ”	ul. Boh.Westerpl.4 28-100 Busko - Zdrój
2	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Powiatowy	ul. Boh Warszawy 67 28- 100 Busko - Zdrój
3	Hipoterapeutyczne Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym	Wolica 23 18- 100 Busko - Zdrój

4	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w Busku Zdroju	ul. Mickiewicza 10 28- 100 Busko - Zdrój
5	Polskie Towarzystwo Zdrowia Publicznego Oddział Regionu Ponidzie w Busku Zdroju	ul. Gen. F. Rzewuskiego 8 28- 100 Busko - Zdrój
6	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów ZARZĄD REJONOWY w Busku Zdroju	ul. Kościuszki 60 28- 100 Busko - Zdrój
7	Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej w Gnojnie	28-114 Gnojno
8	Wspieranie Inicjatyw Lokalnych „Wspólna przyszłość”	Gnojno 145 28- 114 Gnojno
9	Fundacja Rozwoju Człowieka Galileo im. prof. Mariana Mazura	Rataje Słupskie 127 28- 133 Pacanów
10	Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski, Koło „Ponidzie”	ul. Grotta 3 28-100 Busko- Zdrój
11	Stowarzyszenie Świętokrzyski Klub „Amazonki” Filia w Busku - Zdroju	ul. Kościuszki 2a 28-100 Busko- Zdrój
12	Stowarzyszenie Klub Seniora	ul. Grotta 3 28-100 Busko- Zdrój
13	Pływalnia Miejska w Busku- Zdroju	ul. Grotta 3a 28-100 Busko- Zdrój
14	Buski Klub Biegacza w Busku- Zdroju przy Liceum Ogólnokształcącym im. T. Kościuszki	Al. Mickiewicza 22 28-100 Busko- Zdrój
15	Oddział Polskiego Związku Głuchych	ul. Różana 2 28-100 Busko- Zdrój
16	Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku- Zdroju	Al. Mickiewicza 22 28-100 Busko- Zdrój
17	Fundacja Dzieciom „Zdążyć z pomocą” Oddział w Busku- Zdroju	ul. Dr Sz. Starkiewiczza 1 28-100 Busko- Zdrój
18	Stowarzyszenie Na Rzecz Potrzebującym „Wielki Grosz”	DPS Zborów 28-131 Solec - Zdrój
19	Klub Integracji Społecznej	ul. Lipowa 1 28-100 Busko - Zdrój
20	Zrzeszenie Sportu i Rehabilitacji „START” Sekcja Busko-Zdrój	ul Rehabilitacyjna 1 28-100 Busko-Zdrój

	Sekcja Olimpiad Specjalnych Polska Oddział Regionalny Świętokrzyskie Sekcja „GROM”	ul. Kościuszki 46 28-100 Busko-Zdrój
21	Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Powiatowy	ul. Kościuszki 2a 28-100 Busko-Zdrój
22	Polskie Towarzystwo Pracowników Socjalnych Koło Powiatowe	Al. Mickiewicza 27 28-100 Busko- Zdrój
23	Stowarzyszenie „ Razem Dzieciom”	Al. Mickiewicza 27 28-100 Busko- Zdrój
24	Stowarzyszenie „CENTRUM”	Al. Mickiewicza 27 28-100 Busko- Zdrój

Poza jednostkami i organizacjami działającymi na rzecz pomocy społecznej w powiecie, kolejny ważny zasób stanowią środki finansowe, przeznaczone na realizację zadań z tego zakresu. Analiza budżetu Powiatu Buskiego wykazała, że pomimo iż wpływy i wydatki do budżetu z roku na rok zwiększają się to udział tych wydatków na pomoc społeczną pozostaje niezmienny, bądź też nawet maleje. Ponadto należy zauważyć, że co roku wydatki budżetu nie są wykonywane w 100% w porównaniu z planowanym budżetem. W tym wykonanie wydatków budżetu w roku 2009 na pomoc społeczną wyniosło- 98,38% a na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej- 97,61. Ogółem w roku 2009 wydatki budżetu powiatu zostały wykonane w 98,11% a w roku np. 2007- 94,20%. Oznacza to, że w budżecie pozostają środki, które można zainwestować w kolejne działania np. z zakresu polityki społecznej, dodatkowo powiat ma możliwość ubiegania się o środki z PFRON lub też z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

2.6 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT pozwala na wskazanie najważniejszych, dla społeczeństwa lokalnego, problemów. Analiza ta jest metodą, która podkreśla zarówno mocne i słabe strony społeczności Powiatu Buskiego, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić na obszarze działania.

Analiza SWOT wskazuje potencjał jakim dysponuje Powiat Buski oraz precyzuje istniejące niedobory. Tak przedstawiona sytuacja społeczna w powiecie wskazuje działania, jakie należy podjąć dla stworzenia odpowiednich warunków życia dla społeczności lokalnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na szczeblu samorządu powiatowego, – funkcjonowanie trzech Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych, – funkcjonowanie pięciu Domów Pomocy Społecznej, – działalność w DPS zespołów terapeutyczno- opiekuńczych, – stała współpraca PCPR z DPS, – zwiększająca się liczba rodzin zastępczych, – dostrzeganie potrzeb osób niepełnosprawnych, – poradnictwo specjalistyczne, – usługi opiekuńcze w gminach, – aktualnie przeprowadzane wywiady w istniejących rodzinach zastępczych, – prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze, – istnienie zakładu pracy chronionej w powiecie, – funkcjonowanie dwóch Warsztatów Terapii Zajęciowej, – stały kontakt PCPR z organizacjami pozarządowymi, – promocja idei rodzin zastępczych, – likwidacja barier architektonicznych, 	<ul style="list-style-type: none"> – bezrobocie i zjawisko wykluczenia społecznego, – migracja zarobkowa, – zjawisko starzejącego się społeczeństwa, – niedostateczna systemowa opieka nad ludźmi starymi, – niewystarczające środki finansowe, – brak funkcjonowania usług opiekuńczych na terenach niektórych gmin, – rozpad rodzin spowodowany migracją zarobkową, długotrwałym bezrobociem oraz patologiami, – niedostateczna systemowa opieka nad osobami niepełnosprawnymi, – niedostateczne wchodzenie osób niepełnosprawnych na rynek pracy, – brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, – brak pełnego rozeznania liczby osób niepełnosprawnych, – niska świadomość znacznej części rodziców odnośnie kształcenia swoich dzieci, – niewystarczająca liczba miejsc w POW oraz DPS, – brak DPS dla mężczyzn psychicznie chorych i niepełnosprawnych

<ul style="list-style-type: none"> – wykwalifikowana kadra systemu pomocy społecznej, – funkcjonowanie Zespołu Interwencji Kryzysowej, – funkcjonowanie Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, – funkcjonowanie Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, – funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej, – Funkcjonowanie Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, – Współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości, 	<p>intelektualnie,</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak zaradności u niektórych osób niepełnosprawnych w korzystaniu z przysługujących im praw, – wzrost liczby osób bezdomnych.
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – rosnąca w społeczeństwie świadomość zagrożeń, – wykwalifikowana kadra systemu społecznego, – polityka zatrudnienia osób niepełnosprawnych w oparciu o środki PFRON, – środki pomocowe PFRON, – likwidacja barier architektonicznych, – rozwój bazy agroturystycznej, uzdrowskiej, – coraz wyższe standardy pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> – skala bezrobocia w regionie, – zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych, – zarobkowa emigracja ludności, – bariery ograniczające podejmowanie pracy: wiek, słaba oferta zatrudnienia, – postępująca degradacja wartości rodziny, – zagrożenia demograficzne związane z małym przyrostem naturalnym i starzeniem się społeczeństwa, – ograniczona liczba miejsc pracy dla

<p>społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja programów powiatowych, – aktywne działania instytucji społecznych oraz samorządu lokalnego, – współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, – stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej, – tworzenie miejsc pracy, – projekty UE, systemowe i konkursowe 	<p>osób niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – niski wskaźnik urodzeń mający wpływ np. na funkcjonowanie szkół, – starzenie się społeczeństwa, – wzrost przestępczości, – niedofinansowanie oraz przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, – niski status zawodu pracownika socjalnego, – negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych
--	---

III PARTNERSTWO LOKALNE NA RZECZ ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ I AKTYWNEJ INTEGRACJI

Występowanie na danym terenie współpracy różnych instytucji, organizacji i osób, wspiera postawy obywatelskie, poczucie lokalnego patriotyzmu i odpowiedzialności za podejmowane działania, jest motorem rozwoju społeczności lokalnej, a tym samym rozwoju społeczno-gospodarczego.

Partnerstwo lokalne jest formą współpracy pomiędzy zaangażowanymi partnerami, którzy razem pracują nad identyfikacją problemów społecznych w powiecie oraz którzy przy zastosowaniu dostępnych zasobów podejmują działania na rzecz rozwiązywania istniejących trudności i prowadzą do rozwoju społeczności lokalnej. Stronami współpracy mogą być instytucje i organizacje samorządowe, pozarządowe jak również przedsiębiorcy chcący się zaangażować w inicjatywy społeczne. Przykładem partnerów mogą być np. jednostki samorządu terytorialnego, poradnictwo zawodowe czy też np. instytucje szkoleniowe itp. Najistotniejszą kwestią jest fakt, że partnerzy działają na rzecz osiągnięcia wspólnych celów i korzyści, które dla każdej ze stron osobno nie były by możliwe do wypracowania. Współpraca partnerów oznacza, że każda ze stron wnosi jakiś wkład w podejmowane działania,

wywiązuje się ze swoich zobowiązań oraz podejmuje w porozumieniu z innymi ważne dla społeczności lokalnej decyzje. Przedstawiciele organizacji i instytucji partnerskich spotykają się i omawiają konkretne zagadnienia, do momentu osiągnięcia konsensusu w kwestii zasad, celów i założeń stanowiących o istocie partnerstwa.

Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju ekonomii społecznej jest bardzo istotne z punktu zaspokajania potrzeb podopiecznych podmiotów ekonomii społecznej. Ekonomia ta dotyka wielu sfer życia społecznego. Jednak, chcąc znaleźć wspólny mianownik, można powiedzieć, że kluczową zasadą w tej idei jest prymat działania na rzecz ludzi nad maksymalizacją zysku. Oznacza to, że dla jednostek ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma misja społeczna.

Mimo wielości form prawnych istnieje pewien zespół cech wspólny wszystkim tym podmiotom:

- pierwszeństwo celów indywidualnych i społecznych ponad zyskiem
- otwarte i dobrowolne członkostwo
- demokratyczna kontrola członków
- połączenie potrzeb członków/użytkowników i/lub potrzeb ogólnych
- obrona i realizacja wartości solidarności i odpowiedzialności
- autonomiczne zarządzanie i niezależność od władz publicznych
- przeznaczanie wypracowanego zysku do realizacji celów stabilnego rozwoju, realizacji usług dla członków lub usług ogólnych.

W powiecie buskim ze względu na liczbę instytucji i organizacji rządowych, jak również pozarządowych istnieje możliwość podjęcia wspólnych działań na rzecz ekonomii społecznej. Współpraca jednostek pozwoliła by na realizację głównego celu jakim jest utworzenie partnerstwa dla rozwoju ekonomii społecznej i aktywnej integracji.

Powyższy cel może zostać osiągnięty poprzez takie zadania jak np.:

- zapoznanie pracowników samorządu lokalnego z dodatkowymi narzędziami budowania lokalnego partnerstwa i zagadnieniami związanymi z ożywieniem gospodarczym, pomocą zwalnianym i bezrobotnym oraz podnoszeniem konkurencyjności przedsiębiorstw.

- zastosowanie poznanych metod w społeczności lokalnej celem budowania partnerskich relacji pomiędzy mieszkańcami, samorządem, organizacjami i instytucjami,
- tworzenie struktur, które sprzyjać będą budowaniu lokalnego partnerstwa z wykorzystaniem dotychczasowych i nowych metod działania,
- włączenie lokalnych partnerów społecznych do aktywnego udziału w planowaniu i wdrażaniu inicjatyw rozwojowych,
- wsparcie doradcze i szkoleniowe osób zagrożonych wykluczeniem, umożliwiające im założenie i prowadzenie działalności w sektorze ekonomii społecznej,

Na terenie powiatu buskiego funkcjonuje kilka organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Podjęcie współpracy z tymi jednostkami oraz organizacjami publicznymi zwiększyło by szanse poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych np. na rynku pracy, czy też dało by szansę na zwiększenie samodzielności tych osób w życiu codziennym.

W Powiecie Buskim, oprócz osób niepełnosprawnych, również inne grupy beneficjentów mogłyby skorzystać ze współpracy różnych jednostek. Należą do nich m.in. rodziny zastępcze, osoby starsze, czy też osoby z uzależnieniami, które w wyniku podejmowanych działań miały by większą szansę na znalezienie oraz podjęcie pracy. Podjęcie realizacji wspólnych, odpowiednich zadań zwiększyło by szansę na rozwiązanie problemów czy usprawnienie działania tych podmiotów. Wpłynęło by to również na zwiększenie skuteczności realizacji zamierzonych celów, jak również osiągnięcie dodatkowych korzyści.

Wartość roli inicjatyw partnerskich została podkreślona poprzez ustanowienie formalnych podstaw dla funkcjonowania tego typu przedsięwzięć zarówno w prawodawstwie wspólnotowym, jak i krajowym. Partnerstwo zwiększa skuteczność działania, pozwala na twórcze i innowacyjne wykorzystanie potencjału ludzi, zasobów i środków finansowych, umożliwia kompleksowe rozwiązywanie problemów lokalnych, a także zwiększa zasięg oddziaływania realizowanych przedsięwzięć.

IV CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE POLITYKI I POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE BUSKIM

Dla prawidłowej realizacji Powiatowej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych niezbędne jest wskazanie celów, poszczególnych obszarów pomocy społecznej. Należy wskazać zarówno cele strategiczne, jak również operacyjne.

Cele strategiczne to cele określone w szerszej perspektywie regionalnej jako cele, które mają się przyczynić do realizacji zadań strategii. Określenie celów uzależnione jest od przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji pomocy społecznej w powiecie. Są one precyzowane w oparciu o kluczowe problemy społeczne, zidentyfikowane na podstawie analizy obszarów ściśle powiązanych z funkcjonowaniem pomocy społecznej w regionie. Problemy kluczowe są to największe przeszkody, jakie stoją na drodze do realizacji zamierzonych działań. Cele strategiczne przekładają te problemy na zadania zmierzające do ich rozwiązania.

Celami operacyjnymi nazywamy cele szczegółowe prowadzące w efekcie do osiągnięcia zamierzonego celu strategicznego. Stanowią one sprecyzowane zadania i działania wspierające osiągnięcie celu głównego. Cele operacyjne powinny wyznaczać bezpośrednie rozwiązania praktyczne, wskazywać rodzaje doświadczeń, jakie należy organizować.

CEL STRATEGICZNY 1

Rozwijanie pomocy środowiskowej i stacjonarnej

Cele operacyjne i kierunki działań:

- ✓ budowanie systemu usług środowiskowych w oparciu o środki wsparcia, mieszkania chronione i aktywizujące, ponadgminne środowiskowe ośrodki samopomocy,
- ✓ podjęcie działań mających na celu pozyskanie środków w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy,
- ✓ rozwój wolontariatu,
- ✓ organizacja szkoleń dla pracowników pierwszego kontaktu w Domach Pomocy Społecznej,
- ✓ rozwijanie powiatowej sieci placówek pomocy społecznej w systemie stacjonarnym na bazie istniejących obiektów poprzez remonty i adaptacje,
- ✓ rozwijanie poradnictwa w różnych postaciach,
- ✓ upowszechnienie wiedzy i informacji z zakresu działania PCPR,
- ✓ powoływanie i prowadzenie stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, mających na celu pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, klientom pomocy społecznej,
- ✓ rozwój stacjonarnej opieki nad osobami bezdomnymi oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezdomnych
- ✓ realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- ✓ utworzenie świetlicy szkoleniowo- terapeutycznej dla wolontariuszy

Czas realizacji działań:

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2011-2020.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejsko-gminny i gminne ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, stowarzyszenia organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, wolontariat.

Efekty realizacji celu:

Zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, podniesienie jakości świadczonych na ich rzecz usług socjalnych, zwiększanie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych. poprawa Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych. Wzrost liczby wolontariuszy, szczególnie młodych. Poszerzenie oferty działań wspierających, integrujących i edukacyjnych. Rozwój sieci placówek społecznych na bazie istniejących obiektów poprzez remonty i adaptacje.

CEL STRATEGICZNY 2

Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Cele operacyjne i kierunki działań:

- ✓ rozwijanie systemu opieki opartego o pryzmat form prorodzinnych,
- ✓ pozyskiwanie środków na zaspokajanie potrzeb dzieci i rodzin z różnych programów rządowych i pozarządowych poprzez organizowanie różnych akcji dobroczynnych przy wsparciu wolontariuszy,
- ✓ prowadzenie mieszkań chronionych dla usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo- wychowawczych, rodzin zastępczych i domów rodzinnych,
- ✓ organizacja hotelu dla samotnych matek, kobiet w ciąży i ofiar przemocy domowej,
- ✓ tworzenie powiatowego ośrodka adopcyjno- opiekuńczego,
- ✓ tworzenie ośrodków rodzicielstwa zastępczego,
- ✓ wdrażanie skoordynowanego systemu powiatowego poradnictwa specjalistycznego,
- ✓ poprawa warunków funkcjonowania placówek opieki nad dzieckiem poprzez zapewnienie odpowiednich warunków bytowych wychowanków, możliwości rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego, możliwości zaspokajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań oraz zapewnienia odpowiednich warunków do wypoczynku i organizacji czasu wolnego,
- ✓ wspieranie funkcjonowania Grup Usamodzielnienia,
- ✓ zwiększenie liczby osób uczestniczących w programach profilaktycznych i prewencyjnych zwalczania negatywnych zjawisk społecznych,
- ✓ rozwój formy rodzinnej opieki nad dzieckiem,
- ✓ organizacja festynu rodzinnego, promocja rodzicielstwa zastępczego, szkolenia,
- ✓ Inicjowanie działalności stowarzyszeń zajmujących się opieką nad dzieckiem i rodziną
- ✓ opracowanie Powiatowego Programu Wsparcia Dziecka i Rodziny po roku 2011,

- ✓ realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Czas realizacji działań:

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2011-2020.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejsko-gminny i gminne ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, placówki oświatowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, policja, sąd.

Efekty realizacji celów:

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zapewniający - dzięki współpracy poszczególnych służb i kompetencji kadry - różnorodne formy pomocy, w szczególności uprzedzający sytuacje kryzysowe i zabezpieczający poszanowanie praw dzieci. W sytuacji kryzysowej system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając żadnego dziecka i rodziny z własnymi problemami, a także wspiera osoby usamodzielniające się.

Wdrażanie systemu poradnictwa specjalistycznego powoli w większym stopniu realizować zadanie tworzenia różnorodnych form opieki zastępczej. Uwrażliwi mieszkańców powiatu na losy dzieci pozbawionych prawidłowej opieki rodzicielskiej a tym samym przyczyni się do powstawania zawodowych rodzin zastępczych.

CEL STRATEGICZNY 3

Rozwój systemu pomocy osobom niepełnosprawnym

Cele operacyjne i kierunki działań:

- ✓ uwrażliwienie społeczeństwa Powiatu na prawa i potrzeby osób niepełnosprawnych,
- ✓ likwidowanie barier funkcjonalnych,
- ✓ powołanie Rzecznika osób niepełnosprawnych,
- ✓ zwiększenie liczby Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz liczby ich uczestników oraz podjęcie prób utworzenia Zakładu Aktywizacji Zawodowej,
- ✓ rozwój doradztwa i poradnictwa oraz wszechstronnej pracy socjalnej z rodzinami osób niepełnosprawnych,
- ✓ propagowanie problematyki dotyczącej osób niepełnosprawnych w prasie, na stronach internetowych oraz w lokalnych mediach,
- ✓ ścisła współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ✓ prowadzenie stałych działań integracyjnych osób niepełnosprawnych z różnymi środowiskami mieszkańców powiatu,
- ✓ wspieranie funkcjonowania środowiskowej świetlicy dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ prowadzenie dyżuru telefonicznego dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ zwiększenie środków finansowych na realizację zadań pochodzących ze środków powiatu, w miarę możliwości budżetowych powiatu,
- ✓ prowadzenie działań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych poprzez realizację projektów finansowanych z Unii Europejskiej,
- ✓ opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych po roku 2011,
- ✓ realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,

Czas realizacji działań:

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2011-2020.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, PFRON, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe w szczególności miejsko-gminny i gminne ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe, wolontariat.

Efekty realizacji celu:

Podjęcie działań prowadzących do uwrażliwienia społeczeństwa powiatu na prawa i potrzeby osób niepełnosprawnych. Zwiększenie wiedzy społeczności lokalnej na temat niepełnosprawności i osób nią dotkniętych. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o dostępnych formach pomocy. Zwiększenie liczby osób zatrudnionych i usprawionych. Podniesienie jakości usług rehabilitacyjnych i społecznych. Zachęcenie osób niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym. Rozszerzenie wolontariatu.

CEL STRATEGICZNY 4

Wspieranie i rozwijanie zadań realizowanych przez Zespół Interwencji Kryzysowej

Cele operacyjne i kierunki działań:

- ✓ opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020,
- ✓ utworzenia Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej na bazie Zespołu Interwencji Kryzysowej działającego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- ✓ rozwijanie systemu poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego) oraz systemu wsparcia rodziny/ osób potrzebujących pomocy,
- ✓ wspieranie rozwoju edukacji społecznej i promocja postaw społecznych,
- ✓ podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych,
- ✓ prowadzenie profilaktyki w kierunku rozwiązywania problemów alkoholowych,
- ✓ rozwijanie edukacji przedmałżeńskiej i poradnictwa rodzinnego,
- ✓ wdrażanie nowatorskich projektów na rzecz pomocy rodzinom,
- ✓ realizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje i doskonalących umiejętności poszczególnych służb,
- ✓ rozwijanie współpracy instytucji i organizacji na rzecz pomocy społecznej,
- ✓ realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Czas realizacji działań:

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2011-2020.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejsko-gminny i gminne ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, placówki oświatowe, organizacje społeczne i pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, policja, sąd, prokuratura.

Efekty realizacji celów:

Rozwój i budowanie kompleksowej pomocy społecznej dzięki wykwalifikowanej kadrze poszczególnych służb, współpracujących ze sobą. Wsparcie i pomoc dla osób w kryzysie. Wzrost efektywności pomocy rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych poprzez wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań. Dotarcie do szerszej grupy osób zagrożonych zjawiskami patologicznymi poprzez działania profilaktyczne.

CEL STRATEGICZNY 5

Rozwój partnerstwa lokalnego i działalności w sektorze ekonomii społecznej.

Cele operacyjne i kierunki działań:

- ✓ zapoznanie pracowników samorządu lokalnego z dodatkowymi narzędziami budowania lokalnego partnerstwa i zagadnieniami związanymi z ożywieniem gospodarczym, pomocą zwalnianym i bezrobotnym oraz podnoszeniem konkurencyjności przedsiębiorstw.
- ✓ zastosowanie poznanych metod w społeczności lokalnej celem budowania partnerskich relacji pomiędzy mieszkańcami, samorządem, organizacjami i instytucjami,
- ✓ tworzenie struktur, które sprzyjać będą budowaniu lokalnego partnerstwa z wykorzystaniem dotychczasowych i nowych metod działania,
- ✓ włączenie lokalnych partnerów społecznych do aktywnego udziału w planowaniu i wdrażaniu inicjatyw rozwojowych,
- ✓ wsparcie doradcze i szkoleniowe osób zagrożonych wykluczeniem, umożliwiające im założenie i prowadzenie działalności w sektorze ekonomii społecznej,
- ✓ realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Czas realizacji działań:

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2011-2020.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejsko-gminny i gminne ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, placówki oświatowe, organizacje społeczne i pozarządowe.

Efekty realizacji celów:

Możliwość podjęcia wspólnych działań na rzecz ekonomii społecznej. Współpraca jednostek pozwolił na realizację głównego celu jakim jest utworzenie partnerstwa dla rozwoju ekonomii społecznej i aktywnej integracji.

CEL STRATEGICZNY 6

Wspieranie integracji osób pracujących w organizacjach i instytucjach pomocy społecznej

Cele operacyjne i kierunki działań:

- ✓ organizacja Dnia Pracownika Socjalnego,
- ✓ organizacja spotkań dyskusyjnych i szkoleń instytucji i organizacji pomocy społecznej,
- ✓ wyróżnienie pracowników pracy socjalnej poprzez podkreślanie roli ich pracy w mediach lokalnych,
- ✓ realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Czas realizacji działań:

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2011-2020.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe w szczególności miejsko-gminny i gminne ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, organizacje społeczne i pozarządowe, pracodawcy.

Efekty realizacji celów:

Profesjonalna kadra pomocy społecznej. Wzrost poziomu kwalifikacji osób pracujących w jednostkach pomocy społecznej. Wysoka jakość usług świadczonych

beneficjentom systemu pomocy społecznej. Wzrost aktywności społeczności lokalnej, świadomości własnych możliwości i potencjału.

V WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Koordynatorem realizacji strategii zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku (Dz.U.175 poz.1362 z póź. zm.) jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Wdrażanie dokumentu monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych celów, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie na podstawie corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i poprzez przedstawienie oceny Radzie Powiatu.

VI WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Do oceny wdrażanych działań i zaplanowanych w ramach Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych celów wykorzystane zostaną wskaźniki monitoringowe.

Oceny wskaźników dokonuje się w procesie zarządzania strategią. Analiza wskaźników monitoringowych może być użytecznym narzędziem do podejmowania decyzji związanych z realizacją strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych.

Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych.

CEL STRATEGICZNY 1.

- liczba programów i projektów socjalnych realizowanych na rzecz rodziny.
- liczba mieszkań chronionych i aktywizacyjnych dla osób starszych,
- liczba wolontariuszy,
- liczba spotkań i szkoleń,
- liczba pracowników domów pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach,
- liczba stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających dla klientów pomocy społecznej,
- liczba domów pomocy społecznej ,
- liczba osób objętych całodobowa opieka w domach pomocy społecznej,
- liczba informacji poświęconej zakresu działania PCPR,
- liczba nowych projektów i programów oraz liczba osób w nich uczestniczących.

CEL STRATEGICZNY 2.

- liczba rodzin objętych wsparciem,
- liczba zawiązanych rodzin zastępczych,
- liczba mieszkań chronionych przeznaczonych dla młodzieży opuszczającej system opieki zastępczej,
- liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego oraz liczba dzieci w nich przebywających,
- liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego oraz liczba osób objętych przez nie wsparciem,
- liczba osób usamodzielnianych,
- liczba szkoleń dla rodzin,
- liczba programów i projektów socjalnych realizowanych na rzecz rodziny.

CEL STRATEGICZNY 3.

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, komunikacyjnych i w porozumiewaniu się,
- liczba warsztatów terapii zajęciowej i uczestników,
- liczba osób objętych doradztwem zawodowym,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach świetlicy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba nowych projektów i programów integracyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wydanych poradników dla osób niepełnosprawnych,

CEL STRATEGICZNY 4.

- liczba osób objętych wsparciem z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych poradnictwem i terapią,
- liczba osób objętych wsparciem przez Zespół interwencji Kryzysowej / Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- liczba zespołów interdyscyplinarnych do spraw przemocy w rodzinie i interwencji w sytuacjach kryzysowych,
- liczba realizowanych programów i projektów oraz liczba osób nimi objętych,

CEL STRATEGICZNY 5.

- liczba organizacji pozarządowych z którymi prowadzona jest współpraca na rzecz partnerstwa lokalnego i ekonomii społecznej,
- liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie partnerstwa lokalnego i ekonomii społecznej ,
- liczba wspierających projektów i liczba osób w nich uczestniczących.

CEL STRATEGICZNY 6.

- liczba pracowników socjalnych w powiecie,
- liczba wyróżnionych pracowników pracy socjalnej,
- liczba szkoleń i spotkań z zakresu pomocy społecznej,
- liczba pracowników uczestniczących w szkoleniu,
- liczba realizowanych programów oraz liczba osób nim objętych.

SPIS TABEL

- Tabela 1** Podstawowe dane na temat powiatu buskiego
- Tabela 2** Ludność Powiatu Buskiego w latach 2007- 2009 oraz prognoza liczby ludności z podziałem na gminy
- Tabela 3** Liczba mieszkańców gmin Powiatu Buskiego w latach 2007- 2010 oraz jej prognoza w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny
- Tabela 4** Liczba ludności w Powiecie Buskim w roku 2009 i jej prognoza na 2030 r.
- Tabela 5** Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie buskim w latach 2007- 2009
- Tabela 6** Wysokość przyrostu naturalnego w Powiecie Buskim w latach 2003- 2009
- Tabela 7** Napływ i odpływ z bezrobocia w Powiecie Buskim w latach 2007- 2009
- Tabela 8** Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Buskim w latach 2007- 2009 wg wieku i płci
- Tabela 9** Bezrobocie i jego niektóre aspektu w 2009 roku wg gmin Powiatu Buskiego
- Tabela 10** Zidentyfikowane problemy społeczne do rozwiązania
- Tabela 11** Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla Powiatu Buskiego w latach 2007- 2009
- Tabela 12** Liczba Wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o niepełnosprawności dla Powiatu Buskiego w latach 2007- 2009
- Tabela 13** Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Buskim na koniec sierpnia 2010r.
- Tabela 14** Liczba rodzin zastępczych i przyczyna umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej z podziałem na gminy (stan na koniec sierpnia 2010 r.)
- Tabela 15** Koszt utrzymania wychowanka POW na terenie Powiatu Buskiego w roku 2010
- Tabela 16** Liczba osób przebywających w DPS Zborów w latach 2007- 2009
- Tabela 17** Liczba osób przebywających w DPS Gnojno w latach 2007- 2009
- Tabela 18** Liczba osób przebywających w DPS Słupia w latach 2007- 2009

Tabela 19 Liczba osób przebywających w DPS Rataje Słupskie w latach 2007- 2009

Tabela 20 Koszty utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej w powiecie buskim w roku 2009

Tabela 21 Wysokość oraz podział wydatków z budżetu powiatu buskiego na pomoc społeczną w latach 2007- 2009

Tabela 22 Wykaz jednostek i organizacji pomocy społecznej w powiecie buskim

Tabela 23 Wykaz jednostek pozarządowych w Powiecie Buskim

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Ilość ofert pracy w latach 2007- 2009

Wykres 2 Procentowy rozkład przestępstw w I poł 2009 r.

Wykres 3 Wydatki z budżetu powiatu na pomoc społeczną w latach 2007- 2009

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie Powiatu Buskiego

KONSULTACJE

Dokument Powiatowej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2020 został skonsultowany z;

1. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach - Wydział Polityki Społecznej,
2. Urząd Marszałkowski w Kielcach – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej,

WYKAZ OSÓB

Zespół naukowo – ekspercki

1. **Dr med. Janusz Maria Dobrowolski** – specjalista w dziedzinie ortopedii i rehabilitacji oraz organizacji ochrony zdrowia.
2. **Mgr Marzena Bartosiewicz** - Główny Specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
3. **Prof. Elżbieta Trafiałek** - Doktor habilitowany nauk humanistycznych, zatrudniona w Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Wykaz osób, które uczestniczyły na spotkaniu Zespołu konsultującego Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2020 (wg. listy obecności)

1. Stanisław Klimczak – Wicestarosta Buski
2. Andrzej Smulczyński – Dyrektor PCPR Busko
3. Kamila Drelich – przedstawiciel ERGO
4. Joanna Kaczor – GOPS Pacanów
5. Beata Bielewicz –Kosińska – US Kielce
6. Marta Tokarz – GOPS Nowy Korczyn
7. Magdalena Koruba – ZDZ Kielce – CKZ Busko
8. Dorota Boroń – GOPS Gnojno
9. Justyna Smulczyńska – Żabińska – ZPO Nr 1 w Busku – Zdroju, SOSZ w Broninie
10. Agnieszka Lis – kurator Sądu Rodzinnego w Busku – Zdroju
11. Małgorzata Kosiuba - kurator Sądu Rodzinnego w Busku – Zdroju
12. Anna Skorupa – Prokuratura Rejonowa w Busku - Zdroju
13. Barbara Foryś – SOSW Bronina
14. Agata Zając – Kurator Sądu Rodzinnego w Busku - Zdroju
15. Renata Kajda – DPS Słupia
16. Witold Krawczyk – DPS Rataje Słupskie

17. Teresa Sieruga – SP Stopnica
18. Dariusz Jurecki – PUP w Busku – Zdroju
19. Janusz Gręda – KPP Busko – Zdrój
20. Marcin Lisek – KPP Busko – Zdrój
21. Robert Piekarski – Gimnazjum nr 1 w Pacanowie
22. Jolanta Mrugała – WTZ przy TPD Busko – Zdrój
23. Marta Sakwa – Agencja Zatrudnienia „Sidrom” Busko – Zdrój
24. Anna Jaskulska – ZPS nr 1 w Busku – Zdroju
25. Helena Bebel – DPS Zborów
26. Teresa Jura – TPD Busko – Zdrój
27. Beata Cira – SG nr 1 w Busku – Zdroju
28. Beata Borek – ZPO nr 1 w Busku – Zdroju
29. Beata Doktor – KIS Busko – Zdrój
30. Radosław Ciepliński – MGOPS Busko – Zdrój
31. Krzysztof Welenc – PZO Busko – Zdrój
32. Andrzej Materek – KRUS Busko – Zdrój
33. Monika Maj – PCPR Busko – ZIK
34. Aneta Chwalik – PCPR Busko – Zdrój
35. Magdalena Olejarczyk – PCPR Busko – Zdrój
36. Agnieszka Milewska – PCPR Busko - Zdrój

WYKAZ ŹRÓDEŁ

1. Materiały własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Busku- Zdroju
2. Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju, Raport za 2009 r.
3. Urząd Statystyczny
4. Ośrodki Pomocy Społecznej
5. Placówki opiekuńczo- wychowawcze
6. Domy Pomocy Społecznej
7. Informacje wewnętrzne Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności
8. Strategia Rozwoju Powiatu Buskiego
9. Sprawozdanie Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Busku-Zdroju za 2009 r.

10. Tygodnik Ponidzia- Rozmowa z Andrzejem Smulczyńskim dyrektorem PCPR w Busku-Zdroju, Przewodniczącym Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”; Inna nowoczesna pomoc społeczna..., s. 12
11. www.pcpr.busko.pl
12. www.fundacja-kobiet.pl
13. www.czkw.kielce.uw.gov.pl
14. www.pupbusko.pl
15. <http://orka2.sejm.gov.pl/IZ6.nsf/main/49D97644>
16. www.bip.powiat.busko.pl

Strategia została opracowana przez Grupę ERGO Sp.z o.o. Wrocław zgodnie z umową Nr 28/U/2010 z dnia 16.07.2010 r. przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku - Zdroju i Powiatowym Urzędem Pracy w Busku - Zdroju oraz innymi instytucjami i organizacjami z terenu Powiatu Buskiego.

GRUPA ERGO®

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
w Busku - Zdroju

Powiatowy Urząd Pracy
w Busku - Zdroju

UCHWAŁA NR *W/31/2011*
RADY POWIATU W BUSKU – ZDROJU
z dnia *28 stycznia 2011 roku*

w sprawie uchwalenia powiatowego programu działań z zakresu pomocy społecznej

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z póź. zmianami) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) i art. 35a ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008r. Nr 14 poz. 92) uchwała się co następuje:

§ 1

Uchwała się program działań z zakresu pomocy społecznej pod nazwą „Powiatowa Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zgodnie pod względem
formalno-prawnym

RADCA PRAWNY

mgr Ewelina Sadlos
nr rej. KŁ-K-512

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**

Krzysztof Gajek

Uzasadnienie

do uchwały Nr IV/31/2011 Rady Powiatu w Busku - Zdroju z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 - 2020.

Zgodnie z art. 19 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku: „do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, po konsultacjach z właściwymi terytorialnie gminami.”

Dobiegł końca okres obowiązywania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2003 – 2010. W związku z powyższym, w roku 2010 podjęto prace nad nowym dokumentem na kolejnych 10 lat. Strategia opracowana została przez grupę ERGO Sp. z o.o, ul. Św. Mikołaja 56/57, 50-127 Wrocław, na podstawie umowy zawartej przez Powiat Buski w dniu 16.07.2010 r.

Dokument strategii poddano szerokim konsultacjom społecznym i eksperckim.

W dniu 22 października 2010 roku odbyło się spotkanie z udziałem przedstawiciela grupy ERGO, władz Powiatu, przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej z gmin wchodzących w skład Powiatu Buskiego oraz instytucji i organizacji działających w obszarach pomocy społecznej na terenie powiatu buskiego. Wszelkie uwagi przekazane zostały grupie ERGO. Finalnym efektem prac jest Strategia, którą Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku – Zdroju przedkłada Radzie Powiatu do uchwalenia.

DYREKTOR
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Busku
mgr Andrzej Smulczyński

Uchwała Nr 1/2011
z dnia 24 stycznia 2011 roku
Powiatowej Społecznej Rady do Spraw
Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Buskim

w sprawie wyrażenia opinii na temat projektu uchwały Rady Powiatu w sprawie uchwalenia powiatowego programu działań z zakresu pomocy społecznej pod nazwą „Powiatowa Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2020”.

Na podstawie art. 44b, ust. 2, pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz. 92 z póź. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Buskim pozytywnie opiniuje projekt uchwały Rady Powiatu w Busku - Zdroju w sprawie uchwalenia powiatowego programu działań z zakresu pomocy społecznej pod nazwą „Powiatowa Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2020”.

§ 2

Realizację uchwały powierza się Przewodniczącemu Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Wiceprzewodniczący
Powiatowej Społecznej Rady
Do Spraw Osób
Niepełnosprawnych

Tomasz Łukawski